

ZODIAK[®]

VUOSIKERTOMUS 2017

ZODIAK PRESENTS RY
Zodiak – Uuden tanssin keskus
Tanssin aluekeskus Helsinki

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISKUVA	5
1.1. Zodiak uuden tanssin keskuksena	5
1.2. Vuosi 2017 lyhyesti	5
1.3. Toiminta numeroina	6
2. TUOTANTO- JA ESITYSTOIMINTA	7
2.1. Zodiakin ohjelmisto 2017	7
2.2. Vierailut	10
2.3. Sivuaskel / Side Step Festival	10
2.4. Kiertue-esitykset	12
3. TANSSIN YLEISÖTYÖ	13
3.1. Kurssit Zodiakissa	13
3.2. Minun nimeni on – Kaarela	15
3.3. Tanssi meille – taiteilijaresidenssi hoivalaitoksessa	16
3.4. TALK – taidetta ja liikettä kielenopetukseen	16
3.5. Taidetestaajat	17
3.6. Koko Suomi tanssii	17
3.7. Koneellista Tekniikan museossa	17
3.8. Muu yleisötyö	17
4. TAITEILIJAPOLITIikka	18
4.1. Housekoreografi	18
4.2. Teosten mentorointi ja Z-together	18
4.3. Ammattilaiskoulutus	19
5. YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT	20
5.1. Kansainväliset verkostot ja yhteistyöpartnerit	20
5.2. Kotimaiset verkostot ja yhteistyöpartnerit	24
6. VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI	28
6.1. Tiedotuskanavat	28
6.2. Markkinointi	29
6.3. Promootio	29
7. TILAT JA TEKNIikka	30
8. HENKILÖKUNTA JA PRODUKTIOKOHTAISET TYÖNTEKIJÄT	30
8.1. Vakinainen henkilökunta	30
8.2. Produktiokohtaiset ja muut työsuhteet	31
8.3. Työharjoittelijat	31
9. TOIMINTA- JA KÄVIJÄTILASTOT	32
9.1. Esityskerrat, yleisöt ja osallistujat	32
10. TALOUS	34
10.1. Kokonaistalouden erittely	34
10.2. Aluekeskustoiminnan talouserittely	35
11. HALLINTO, JÄSENYKSET JA EDUSTUS	37
11.1. Hallinto	37
11.2. Jäsenyydet, edustus ja edunvalvonta	37

ZODIAK – Uuden tanssin keskus

Tallberginkatu 1 B/154
00180 Helsinki

www.zodiak.fi | zodiak@zodiak.fi
09 694 4948

Kannen kuva: **Sari Palmgren**: *Aidatut unelmat* / Jouni Ihalainen
Taitto: Petri Summanen

Anna Maria Häkkinen & Lotta Suomi & Sanna Uttu: PAINI / Kuva: Katri Naukkarinen

Janina Rajakangas: Teini / Kuva: Sanni Siira

1. YLEISKUVA

1.1. ZODIAK UUDEN TANSSIN KESKUKSENA

Zodiakin ydintehtävä on tuottaa ja esittää uusia kotimaisia nykytanssiteoksia sekä edistää suomalaisen nykytanssin taiteellista ja kansainvälistä kehitystä.

Zodiak on toiminut yli 20 vuotta tanssin freelance-kentän ja nykytanssigenren tärkeimpänä tuotantorakenteena ja esitysfoorumina. Zodiak on ketterä ja kustannustehokas nykytanssin toimintamalli ja osaamiskeskus. Sen toiminnassa yhdistyvät laadukas ja monipuolinen sisällöntuotanto, taiteellisten prosessien ja ammatillisen kehityksen tukeminen sekä vaikuttava yleisötyö ja taidekasvatustoiminta. Zodiak on myös kansainvälisesti aktiivisena tunnettu ja haluttu yhteistyöpartneri.

Zodiak tarjoaa nykytanssin tekijöille kokoavan toimintayhteisön sekä tuotanto- ja partneriorganisaation. Yleisölle Zodiak mahdollistaa monipuolisia kohtaamis- ja osallistumistapoja tanssitaiteeseen.

Zodiakin sisältötuotanto, koulutustoiminta ja yleisötyö sitouttavat kiinnostavaa nykytanssin ja nykyesitystaiteen taiteilijakuntaa toimintapiiriinsä.

1.2. VUOSI 2017 LYHYESTI

Vuonna 2017 Zodiak juhli 100-vuotiaan Suomen rinnalla omaa kaksoisjuhlavuottaan. Kertomusvuonna Zodiak oli toiminut 20 vuotta uuden tanssin keskuksena. Zodiakin edeltäjä- ja taustayhteisö Zodiak Presents täytti puolestaan 30 vuotta.

Juhlavuoteen ei Zodiakissa asennoiduttu takakenoisesti, vaan 20- ja 30-vuotinen kaksoishistoria avautui nykyaikaan ja tulevaisuuteen uusien yhteistyöavausten ja sukupolvia ylittävien tanssikokemusten parissa.

Zodiakin vuoden 2017 tuotantohakuun tuli 152 kantaesitys-, yhteistuotanto- ja vierailuhanketta. Helsingin ohjelmistossa

esitettiin 21 produktiota: 11 kantaesitystä, 2 uusintaversiota ja 8 kansainvälistä vierailuteosta. Ilmaisuohjelmistossa tarjosi tanssi- ja liikelähtöisen nykytanssin rinnalla muita esitystaiteellisia ilmaisumuotoja pyrkien puhuttelemaan erilaisia yleisöryhmiä.

Kotimaisen kantaesitystuotannon ja kansainvälisen vierailutuksen ohella juhluvuoden ohjelmiston erityispiirteinä oli asettaa ”pienellä tekemisellä” nykytanssikulttuuri uusiin mittasuhteisiin etsiytymällä tuotantoyhteistyöhön sekä kansallisten teatterilaitosten että ison kansainvälisen tanssiryhmän kanssa.

Kansainvälinen toiminta jatkui vilkkaana: verkostotoiminta, kansainväliset kiertueet ja vierailutus sekä residenssvaihdot. Vuosittainen kansainvälinen **Sivuaskel / Side Step** -festivaali järjestettiin helmikuussa. Zodiak oli mukana kahdessa merkittävien eurooppalaisten tanssitoimijoiden muodostamassa EU-rahoitteisessa verkostossa: **[DNA] Departures and Arrivals** (2014–2018) ja esittäjäpartnerina **Aerowaves**-verkostossa (2015–2017). Zodiak osallistui myös EU:n ERASMUS+ -ohjelman rahoittamaan **Artistic Doctorates in Europe: Third cycle provision in Dance and Performance** -hankkeeseen (2017–2019) sekä useisiin muihin kansainvälisiin vaihto- ja residenssiohjelmiin.

Zodiakin yleisötyö, yhteisötanssi- ja työpajatoiminta oli monipuolista ja vilkasta tavoittaen runsaasti osallistujia eri ikäryhmistä ja väestöpiireistä, myös valtakunnallisesti. Yleisötyön monivuotisissa erillishankkeissa edelleen kehitettiin ja jalkautettiin tanssi- ja liikelähtöisiä yhteisötyön menetelmiä.

Zodiakin hallitus hyväksyi Zodiakin strategian 2018–2022 syyskuun kokouksessaan.

Vuonna 2017 Zodiak osallistui aktiivisesti Tanssin talon suunnitteluvaiheeseen ja tapahtumien järjestämiseen yhteistyössä Tanssin talo -yhdistyksen ja muiden toimijoiden kanssa.

1.3. TOIMINTA NUMERAINA

Ohjelmisto Helsingissä

- > 21 esitettyä produktiota
- 11 kantaesitystä, 2 uusintaversiota
- 8 kansainvälistä vierailuteosta
- 12 yhteistuottajatahoa
- Sivuaskel / Side Step Festival
- lisäksi ilmainen esityskonsepti Kick-off

Yleisötyö

- > 444 yleisötyö- ja koulutuskokouksia, 940 tapaamiskertaa
- 322 kurssia ja työpajaa, 792 tapaamista
- 143 muuta yleisötyötapahtumaa
- 81 taiteilijaa yleisötyöopetuksen ja -ohjauksen parissa
- Hankkeet: Minun nimeni on (MNO) -projekti Kaarelan alueella, Tanssi meille – taiteilijaresidenssi hoivalaitoksessa, TALK – Taidetta ja liikettä kieltenopetukseen oppikouluissa, Tanssihanke autismin kirjon nuorille, Taidetestaajat, Koko Suomi tanssii, Koneellista-tanssityöpajat Tekniikan museossa

Kansainvälinen toiminta ja verkostot

- 8 kansainvälistä vierailuteosta
- 54 vierailevaa taiteilijaa ja pedagogia
- 6 toimivaa kansainvälistä verkostoa (2 EU:n Luova Eurooppa ja 1 Erasmus+ -ohjelmassa)
- 7 teoksella ulkomailla 20 esityskertaa 8 maassa, 10 kaupungissa

Taiteilijapolitiikka

- 571 produktiokohtaista taiteilijatyötehtävää
- 16 ammattilaiskursssia ja koulutustilaisuutta, 302 osallistujaa
- 5 taiteilijaresidenssiä ulkomailla, 1 residenssiryhmä Zodiakissa
- residenssiohjelma, mento-ointiohjelma, Z-together

Esitykset, katsojat ja kävijät

- > 27 629 katsojaa, kokijaa ja osallistujaa 613 tilaisuudessa, joista
- 17 254 katsojaa, 153 esityskertaa Helsingissä ja kiertueilla
- 9 967 katsojaa, 123 esityskertaa Helsingissä
- 7 287 katsojaa 30 kiertueesityksessä Helsingin ulkopuolella
- 10 073 osallistujaa yleisötyön piirissä, 5 838 kurssilla ja työpajoissa

Henkilökunta ja produktiokohtaiset työsuhteet

- 27 henkilötyövuotta, 17 tilapäistä ja 10 vakinaista henkilötyövuotta
- 19 VOS-henkilötyövuotta, 8 tanssin aluekustojen henkilötyövuotta
- 255 työllistettyä henkilöä, 39 ostopalvelun tarjoajaa

Toiminnan talousvolyymi

- 1 386 517 € kokonaiskulut
- 1 393 152 € kokonaistulot
- 6 634,69 € ylijäämä

Kulurakenne 2017

- Henkilöstökulut 938 328 € (68 %)
- Ostopalvelut 113 030 € (8 %)
- Muut kulut 208 156 € (15 %)
- Tila- ja laitevuokrat 111 815 € (8 %)
- Suunnitelman mukaiset poistot 15 188 € (1 %)

Tulorakenne 2017

- Valtionosuus- ja avustus 403 788 € (29 %)
- Helsingin kaupungin toiminta-avustus 147 438 € (11 %)
- Taiken avustus tanssin aluekustojen kustoimintaan 170 000 € (12 %)
- Helsingin kaupungin avustus tanssin aluekustojen kustoimintaan 100 000 € (7 %)
- Hanke- ja projektiavustukset 218 661 € (16 %)
- Esitys- ja pääsylipputulot 200 445 € (14 %)
- Muut tuotot 152 820 € (11 %)

Kirsi Monni: Acts and Affects / Kuva: Katri Naukkarinen

2. TUOTANTO- JA ESITYSTOIMINTA

2.1. ZODIAKIN OHJELMISTO 2017

Zodiakin vuoden 2017 tuotantohaku päättyi 31.12.2015. Ohjelmistoon tuli 152 kotimaista ja kansainvälistä produktiosuunnitelmaa ja vierailutarjousta. Zodiak osatuotti ja vierailutti näistä kausiohjelmistonsa ja festivaalinsa puitteissa 21 produktiota: 11 kantaesitystä, 2 uusintaversiota sekä 8 kansainvälistä vierailuteosta.

Viidestoista kansainvälinen **Sivuaskel / Side Step** -festivaali järjestettiin helmikuun alussa.

Juhlavuoden ohjelmiston erityispiirteenä oli asettaa nykytanssille tyypillinen ”pienellä tekemisen” kulttuuri uusiin mittasuhteisiin etsiytymällä aitoon tuotantoyhteistyöhön sekä kansallisten teatterilaitosten että ison kansainvälisen tanssiryhmän kanssa. Yhteistuotannoissa olivat mukana tunnettu ruotsalainen Cullberg-baletti, Suomen Kansallisteatteri ja Helsingin kaupunginteatteri / Helsinki Dance Company.

Tammikuussa 2017 Zodiak ja Kansallisteatteri tuottivat yhdessä **Deborah Hayn** ja Cullberg-baletin suuren kansainvälisen ryhmäteoksen vierailun. Yhteistyö Helsingin kaupunginteatterin tanssiryhmä Helsinki Dance Company:n (HDC) kanssa toteutui samoin keväällä 2017. Maaliskuussa 2017 Kaapelitehtaan Pannuhallissa kantaesitettiin **Jyrki Kartusen** uusi koreografia HDC:n tanssijoille ja joukolla freelance-tanssitaiteilijoita. Vuoden 2017 yhteistuotannot loivat uutta rakennetta tanssin tuotantotalouden ja työllisyyden vahvistamiselle, uusille mittakaavoille ja esityskonsepteille. Muutkin synergiaedut, mm. yhteinen markkinointi ja lippukauppa paransivat tanssin näkyvyyttä ja kehittivät uusia asiakkuuksia.

Juhlavuonna Zodiakin historia avautui nykypäivään Zodiakin pioneerikoreografioiden harvinaisilla esiintymisillä. Professori **Kirsi Monni** koreografioi uuden tanssiteoksen pitkän luomistauon jälkeen. **Liisa Pentti** teki yhdessä nuoren koreografin **Veronika Lindbergin** kanssa uudelleentulokinnan sooloteoksestaan *Klaustro* vuodelta 1987. **Sanna Kekäläinen** muovasi uudelleen 1990-luvun alun kulttiteoksen *Studien über Hysterie*.

Sukupolvia yhdistävään teemaan kuului myös nuorisoa ja tanssikouluja osallistava **Janina Rajakankaan** kantaesitysteos *Teini*, jota harjoitettiin läpi vuoden huipentuen loppunmyytyyn kantaesitysperiodiin joulukuussa 2017.

Zodiakin ohjelmistokokonaisuuden tavoitteena oli puhutella ja yhdistää kokemusmaailmaltaan, tanssikäsitykseltään ja maultaan erilaisia yleisryhmiä. Mukana oli sekä tanssi- ja liikelähtöisiä teoksia että eri esitystaiteen lajeja yhdistäviä ja koreografian käsitettä laajentavia esityksiä.

Ohjelmisto kuvasti kotimaisen nykytanssin ja nykukoreografian tämän hetken keskeisiä kiinnostuksen kohteita. Se antoi tilaa sekä uusille askelille että taiteellisen praktiikan syventämiselle.

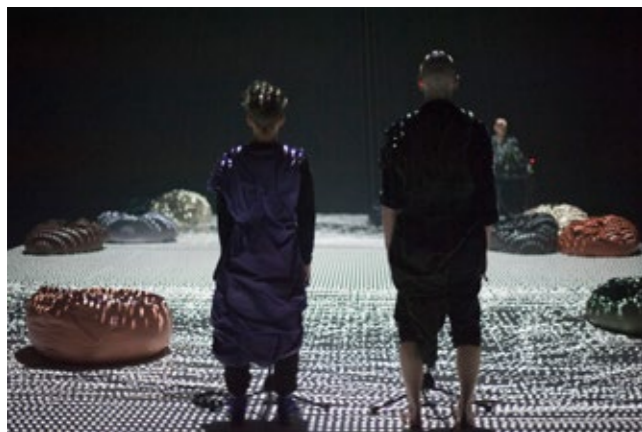
Eri-ikäisten tekijöiden teokset näyttivät, että nykytanssin laajan kattokäsitteen alle mahtuu teoskäsitystä ja esityksen rajoja eri tavoin laajentavia ja venyttäviä lähestymistapoja. Kollektiivinen tekijyys sekä taiteellisen työryhmän keskinäisten roolien sekoittuminen ja demokratisoituminen olivat usein läsnä teosprosesseissa. Tasa-arvoistaminen ulottui myös esiintyjien ja katsojien väliseen suhteeseen näyttäytyen usein perinteisen näyttämö-katsomorakenteen rikkomisena. Sisältöjensä puolesta esitykset kurkottivat sekä yhteiskunnallisiin, taiteen sisäisiin että henkilökohtaisempiin teemoihin. Yhdistävää oli aiheiden tarkastelu aina kehollisuuteen liittyvien kysymysten näkökulmasta.

Joona Halonen: *Tight* / Kuva: Mikko Rasila

Maija Hirvonen: *Taide ja rakkaus* / Kuva: Kristiina Männikkö

Ona Kamu Kollektiivi: *Pyramidi* / Kuva: Tanja Ahola

Vera Nevanlinna, Ervi Sirén & työryhmä: *å ä ö* / Kuva: Elina Brotherus

ESITYKSET KEVÄT:

1. Deborah Hay & Laurie Anderson & Cullberg Ballet:

Figure a Sea (ryhmäteos 21 tanssijalle). Kansainvälinen yhteistuotanto 2015 / Zodiak 2015. Helsingin ensi-ilta Suomen Kansallisteatteri suuri näyttämö, 14.–15.1. / 2 es. Yhteistuotanto Suomen Kansallisteatteri.

2. Kick-off:

Lähtölaukaus kevätkaudelle (kevään taiteilijoiden ja työryhmien ohjelmallinen esittäytyminen yleisölle). Zodiak 20.1. Vapaa pääsy.

3. Ona Kamu Kollektiivi:

Pyramidi (ryhmäteos). Kantaesitys Pannuhalli, 25.1.–2.2. / 7 es. Yhteistuotanto Ona Kamu Kollektiivi. **Aluekeskustuotanto.**

4. Sivuaskel / Side Step -festivaali

(6 kansainvälistä vierailuteosta; työpajat, luennot, taiteilijatapaamiset, klubi jne.). Vierailut Zodiak, Pannuhalli ja Valssaamo 6.–12.2. / 17 es. Osittain DNA- ja Aerowaves-verkosto-ohjelmaa. Ruotsalaisteosten vierailutus yhteistuotantona Tanssin talon kanssa. **Osittain aluekeskustuotantoa.**

5. Anna Maria Häkkinen & Lotta Suomi & Sanna Uuttu:

PAINI (ryhmäteos). Kantaesitys Zodiak, 7.–16.3. / 7 es. DNA-verkosto-ohjelmaa.

6. Jyrki Karttunen:

Jemina – The Great American Show (ryhmäteos 9 tanssijalle). Kantaesitys Pannuhalli, 22.3.–8.4. / 15 es. Yhteistuotanto Helsingin kaupunginteatteri / Helsinki Dance Company. **Aluekeskustuotanto.**

7. Next Zone / Lene Boel:

RITUAL (duettoteos). Vierailutesitys Stoa, 8.4. / 1 es. Yhteistuotanto ApinaFest!-festivaali, osa NB Dance Loop -kiertuetta. **Aluekeskustuotanto.**

8. Kirsi Monni:

Acts And Affects (ryhmäteos). Kantaesitys Pannuhalli, 20.4.–2.5. / 8 es.

9. Vera Nevanlinna & Ervi Sirén & työryhmä:

å ä ö (ryhmäteos). Kantaesitys Zodiak, 16.–24.5. / 7 es. **Aluekeskustuotanto.**

ESITYKSET SYKSY:

10. Kick-off:

Lähtölaukaus syyskaudelle (syksyn taiteilijoiden ja työryhmien ohjelmallinen esittäytyminen yleisölle). Zodiak 17.8. Vapaa pääsy.

11. Sanna Kekäläinen:

Studien über Hysterie Zwei (duetto 1991). Uusintaversio Zodiak 16.–22.8. / 4 es. Yhteistuotanto K&C Kekäläinen & Company

12. Sari Palmgren:

Aidatut unelmat (osallistava kävelyteos). Kantaesitys Kaarelan alueen ulkotilat 24.8.–31.8. / 6 es. Osa Minun nimeni on -hanketta. Yhteistuotanto Kanneltalo ja Helsingin juhlatiikat.

13. Joona Halonen:

Tight (ryhmäteos). Kantaesitys Cirko 6.–14.9. / 7 es. Yhteistuotanto Cirko – Uuden sirkuksen keskus.

14. Maija Hirvonen:

Taide ja rakkaus / Art and Love (ryhmäteos). Kantaesitys Zodiak 27.9.–4.10. / 6 es.

15. W A U H A U S:

Private Dancer (ryhmäteos). Kantaesitys Zodiak 13.–25.10. / 12 es. DNA-verkosto-ohjelmaa. Yhteistuotanto W A U H A U S.

16. Sonja Jokiniemi:

Blab (ryhmäteos). Kantaesitys Zodiak 3.–11.11. / 6 es. Yhteistuotanto Liikkeellä marraskuussa -festivaali ja ITAK Itä-Suomen tanssin keskus. **Aluekeskustuotanto.**

17. Liisa Pentti & Veronika Lindberg:

Klaustro – shhh! (sooloteos 1987). Uusversio Zodiak 21.–26.11. / 5 es. Yhteistuotanto Liisa Pentti +Co.

18. Janina Rajakangas:

Teini (osallistava nuorisotanssiteos lukioikäisille). Kantaesitys Zodiak 7.–19.12. / 8 es. **Aluekeskustuotanto.**

Aluekeskustuotanto koostui 5 kantaesityksestä ja 3 kansainvälisestä vierailuteoksesta.

Esityksistä 4 tuotettiin yhdessä vapaiden ryhmien kanssa, 3 festivaaliyhteistyönä, 2 laitosteattereiden kanssa ja 3 muun esittäjätahon kanssa.

Deborah Hay: *Figure a Sea* / Kuva: Urban Jören

2.2. VIERAILUT

Zodiakin juhluvuosi käynnistyi komeasti maineikkaan ruotsalaisen **Cullberg-baletin** esitysvierailulla *Figure a Sea* Suomen Kansallisteatterin suurella näyttämöllä tammikuussa. Zodiak osallistui vuonna 2015 tämän 21 tanssijan kansainvälisen suurteoksen kantaesitystuotantoon kahden suomalaistanssijan – **Vera Nevalinna** ja **Anne Hiekkaranta** – kiinnitysten osalta. Teoksessa tanssii Cullberg-baletin 16 tanssijan lisäksi viisi freelance-tanssijaa Euroopasta ja Amerikasta. Teoksen koreografina on amerikkalainen tanssilegenda ja Zodiakin yhteistyökumppani 12 vuoden ajalta, **Deborah Hay**. *Figure a Sea* sävellyksestä ja äänimaisemasta vastaa kokeellisen musiikin ja performanssin mestari **Laurie Anderson** ja valosuunnittelusta suomalainen **Minna Tiikkainen**.

Suomen vierailu toteutettiin yhteistuotantona siten, että Zodiak vastasi sen välittämistä esitys-, matka- ja majoituskuluista ja Kansallisteatteri tila-, tekniikka- ja muista talokuluista. Lipputulot jaettiin osapuolten kesken.

Kevätkaudella 2017 kansainväliset vierailut keskittyivät **Sivuaskel / Side Step** -festivaalille, jonka ohjelmistossa esitettiin 6 kansainvälistä vierailuteosta. Niistä osa tuotettiin DNA- ja Aerowaves-verkostojen puitteissa. Kevätkaudella esitettiin lisäksi tanskalaisen **Next Zonen** teos *RITUAL* Stoassa, yhteistyössä ApinaFest!:n kanssa ja osana NB Dance Loop -verkostokiertuetta.

2.3. SIVUASKEL / SIDE STEP FESTIVAL

Zodiakin 15. kansainvälinen **Sivuaskel / Side Step Festival** järjestettiin 6.–12.2.2017 Kaapelitehtaalla. Festivaalin tavoitteena on lisätä tanssista kiinnostuneen yleisön tietämystä nykytanssin kansainvälisistä virtauksista, tekijöistä ja työskentelymetodeista. Esitystoiminnan lisäksi Sivuskel pyrkii syventämään yleisön ja tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja toimii myös alan ammattilaisten koulutustapahtumana. Kotimaisen tanssin festivaalitarjonnassa Sivuskel pyrkii erottautumaan ajankohtaisena ja progressiivisena tapahtumana, jonka suojissa yleisöllä on mahdollisuus tutustua nouseviin tekijöihin ja alan uudistajiin sekä rohkeaan nykytanssi- ja esitystarjontaan.

Vuoden 2017 Sivuskel-festivaalilla nähtiin 6 kansainvälistä esitystä.

Festivaalin päävieras oli itävaltalainen **Ian Kaler**, joka on noussut kysytyimpien eurooppalaisten nykykoreografien joukkoon. Helsingissä nähtiin tuoreeltaan Kalerin *a.T.*-teosarjan kolmas osa (*Incipient Futures*). Teos kerää yleisön ympärilleen areenamaiseen katsomoon ja tutkii musiikin ja tanssin muodostamia väliaikaisia liittoja, siteitä ja yhteyksiä. Tanssijoiden ja muusikoiden yhteispeliin pohjautuvassa irtoneisessa esityksessä nähdään Kalerin rinnalla afro-housetanssija, muotisuunnittelija, valokuvaaja ja elokuvantekijä **Stéphane "Peeps" Moun**, sekä muusikot **Planningtorock** alias **Jam Rostron** ja **Joy Leah Joseph**.

Sivuaskelen toinen painopiste oli meillä harvoin nähdyssä pohjoismaisessa tanssissa. Koreografi **Stina Nyberg**

Ian Kalerin työryhmä taiteilijataapaamisessa / Kuva: Timo Wright

käyttää sooloteoksessaan *Horrible Mixtures* itseluotuja menetelmiä ajatusten lukuun ja välitykseen. Intiimi teos etsii kykyä kuvitella erilaisia yhteyksiä ajatusten, kielen, fantasian, tulevaisuuden, ruumiiden ja katsojien välille. Koreografi **Tove Sahlin** tutkii sooloteoksessa *My Own Bodies* fyysistä tärisyttämistä liikkeenä, tunnetiloina ja kielellisenä vertauskuvana. Norjalaiskoreografit **Helgebostad / Berstad / Wigdel** puolestaan luovat esitystaidetta dialogissa nykydraaman ja näytelmäkirjailijoiden kanssa. Trion työskentelylle ovat ominaista visuaalisesti vahvat konseptit, kiihkeät purkaukset ja energioiden vetäytyminen sekä leikkisä ja kokeellinen asenne.

Yllämainittujen taiteilijoiden ja teosten lisäksi festivaalilla vierailivat nuoren polven koreografit **Julian Weber** kulloiseenkin esitystilaan adaptoituvalla teoksella *constructing ruins – a guided tour* ja **Rodrigo Sobarzo** *A P N E A* -esityksellään. Molempien työskentelyssä näkyvät vahvat yhteydet kuvataiteeseen ja erityisesti installaatioihin.

Sivuaskel-festivaalin ohjelmisto:

- **Stina Nyberg** (Ruotsi): *Horrible Mixtures* (soolo), Valssaamo 6.–8.2., 6 es. DNA-verkosto-ohjelmaa
- **Julian Weber** (Saksa): *constructing ruins – a guided tour* (ryhmäteos), Zodiak 7.–8.2., 2 es.
- **Tove Sahlin** (Ruotsi): *My Own Bodies* (soolo), Valssaamo 9.–10.2., 2 es.
- **Berstad / Helbostad / Wigdel** (Norja): *Soil Girl* (ryhmäteos), Zodiak, 9.–10.2., 2 es. Aerowaves-verkosto-ohjelmaa

- **Ian Kaler** (Itävalta): *a.T. (Incipient Futures)* (ryhmäteos), Pannuhalli 9.–11.2., 3 es. DNA-verkosto-ohjelmaa
- **Rodrigo Sobarzo** (Chile / Alankomaat): *A P N E A* (soolo), Zodiak, 11.–12.2., 2 es.

Sivuaskel-festivaalilla järjestettiin osana Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun Koreografian maisteriohjelman ja Esittävien taiteiden tutkimuskeskuksen *Matter and Process* -symposiumia kaksi luentoa: **Erin Manning**: *For a Pragmatics of the Useless* ja **Miika Luoto**: *Matter of Translation*. Festivaaliohjelmaan kuului myös paneelikeskustelu teemalla *Järjestäytymisen uusia muotoja*, taiteilijataapaamia sekä festivaalibaari ja klubi-ilta. Maksullisella festivaaliklubilla esiintyvät dj:t **Laura Vartio** ja **Planningtorock**.

Sivuaskel-festivaalin yhteydessä toteutettiin ruotsinkielisille opiskelijoille ja nuorille aikuisille suunnattu yleisötyökokonaisuus yhteistyössä Tanssin talon kanssa. Yhteistyö tutustutti uutta yleisöä nykytanssin maailmaan sekä tavoitelti ruotsinkielistä yleisöä. Tanssin talo -yhteistyö mahdollisti myös kahden ruotsalaisteoksen vierailuesitykset festivaalilla.

Sivuaskel-festivaalin kuratoinnista vastasivat Zodiakin taiteellinen johtaja **Harri Kuorelahti**, koreografi **Eeva Muilu** ja toimittaja-kriitikko **Niko Hallikainen**.

Vuoden 2018 Sivuskel-festivaalin järjestelyt aloitettiin syksyllä 2017.

Sonja Jokiniemi: *Blab* / Kuva: Simo Karisalo

2.4. KIERTUE-ESITYKSET

Kiertue-esitysten mahdollistaminen ohjelmistossa oleville teoksille on tärkeä osa Zodiakin toimintaa tanssin aluekeskuksena. Zodiak pyrkii edesauttamaan kiertue-esitysten toteutumista ja taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia sekä Suomessa että ulkomailla.

Kiertue-esityksiä oli 10 eri teoksella; kotimaassa liikkui 5 teosta ja ulkomailla 7 (8 maassa, 10 kaupungissa). Kiertuetilasto on luvussa 9.

KIERTUE-ESITYKSET KOTIMAASSA:

- **Sonya Lindfors:** *NOBLE SAVAGE* (Oulun lasten ja nuorten teatterifestivaali, Oulu, 1.–2.2.; Tampereen Teatterikesä, Tampere, 10.–11.8.)
- **Sari Palmgren:** *Licking Things* (Lohjan kesä tanssii -festivaali, Lohja, 20.8.)
- **Maija Hirvanen:** *Art and Love* (New Performance Turku, Turku, 7.10.)
- **Carl Knif:** *The emotional life of a dog / what my father said* (Teater Viirus, Helsinki, 7.–9.11.)
- **Sonja Jokiniemi:** *Blab* (Yksin sateessa? -festivaali, Outokumpu, 25.11.)

KIERTUE-ESITYKSET ULKOMAILLA:

- **Deborah Hay & Cullberg-baletti:** *Figure a Sea* (Rabozaal, Amsterdam, Alankomaat, 22.–23.1.; Kampnagel, Hampuri, Saksa, 5.–7.5.; Vitabergparken, Tukholma, Ruotsi, 11.6.)
- **Elina Pirinen:** *Personal Symphonic Moment* (SPRING Performing Arts Festival, Utrecht, Alankomaat, 26.–27.5.; 4 + 4 Days in Motion, Praha, Tšekki, 10.10.; Everybody's Spectacular, Reykjavik, Islanti, 16.11.)
- **Sonya Lindfors:** *NOBLE SAVAGE* (SCHÄXPIR Festival for Young Audiences, Linz, Itävalta, 26.–30.6.)
- **Sari Palmgren:** *The Earth Song* (Balltoppen LIVE, Ballerup, Tanska, 9.–10.11.)
- **Sonja Jokiniemi:** *Blab* (Next Festival, Kortrijk, Belgia, 23.11.; Veem House for Performance, Amsterdam, Alankomaat, 21.–22.12.)
- **WAUHAUS:** *Flashdance* (Kanuti Gildi SAAL, Tallinna, Viro, 4.–5.12.)
- **WAUHAUS:** *Private Dancer* (Kanuti Gildi SAAL, Tallinna, Viro, 7.–8.12.)

3. TANSSIN YLEISÖTYÖ

Yleisötyö kuuluu Zodiakin ydintoimintoihin. Sitä on kehitetty eri menetelmin vuodesta 2005 alkaen, tanssin aluekeskustoiminnan olennaisena osana. Zodiakin yleisötyössä kehitetään vuorovaikutuksellista ja luovaa yleisösuhdetta, jossa huomioidaan niin taiteilijan, yleisön kuin Zodiakin tarpeet. Zodiakin yleisötyö on taidelähtöistä. Se viriää Zodiakin omasta ohjelmatoiminnasta, taiteilijayhteisöstä ja osallistujapohjasta. Yleisötyö laajentaa taiteilijoiden työnkuvaa, ammattitaitoa ja taiteellista ajattelua sekä tarjoaa heille työmahdollisuuksia.

Vuonna 2017 yleisötyö tavoitti 10 073 osallistujaa ja koki jaa 444 yleisötyötapahtumassa. Yksittäiset kurssikerrat mukaan lukien yleisötyötilaisuuksia oli 940.

Vuonna 2017 yleisötyö jakautui kurssitoimintaan ja ohjelmistoon sidottuun yleisötyöhön sekä projektirahoituksen myötä pidempikestoisiin prosesseihin ja yhteisötanssiin. Vuoden 2017 aikana jatkui neljän eri hankekokonaisuuden toteuttaminen: *Minun nimeni on* -yhteisötanssiprojekti, *TALK – taidetta ja liikettä kieltenopetukseen*, *Tanssihankke autismin kirjon nuorille* sekä *Tanssi meille – taiteilijaresidenssi hoivalaitoksessa* -hanke. Lisäksi tehtiin yhteistyötä Tanssin tiedotuskeskuksen kanssa *Koko Suomi tanssii* -hankkeen puitteissa.

Zodiakissa järjestetty kurssitoiminta oli monipuolista ja vilkasta. Kantaesitysohjelmiston yhteydessä työpajoja ja muuta teossidonnaista yleisötyötä tehtiin kolmen eri teoksen parissa. Kaikkien kantaesitysten yhteydessä järjestettiin sekä fasilitoidut teosalustukset että taiteilijataapaamiset.

YLEISÖTYÖ NUMEROINA:

- 444 erityyppistä yleisö-, koulutus- ja esittelytapahtumaa (940 tapahtumakertaa), 10 073 osallistujaa
- yleisötyökurssit ja -työpajat 322 kurssia joissa yhteensä 792 tapaamista, 5 838 osallistujaa; keskimäärin 18 osallistujaa (Zodiakissa, kouluissa, hoiva- ja palvelutaloissa, muualla kotimaassa ja ulkomailla)
- teosalustukset, taiteilijataapaamiset, yleisökeskustelut ja avoimet harjoitukset 39 kertaa, 1 330 osallistujaa
- esittely- ja seminaariluennot 11 kertaa, 588 osallistujaa
- muut yleisötyötapahtumat 93 kertaa, 2 317 osallistujaa
- yleisötyökurssien, -työpajojen ja -hankkeiden opetuksessa ja toteutuksessa on työskennellyt 81 tanssin ja muun alan eri taiteilijaa

Zodiakin yleisötyön parissa työskenteli yleisötyövastaavan lisäksi osa-aikaisesti hanketuottaja **Elina Ruoho-Kurola** ja projektituottaja **Terhi Pursiainen**. Yleisötyö tarjosi työharjoittelua kuudelle opiskelijalle.

3.1. KURSSIT ZODIAKISSA

Yleisötyöohjelmassa jatkuivat jo suosionsa vakiinnuttaneet kurssit: liiketietoisuuden ja kehollisen kokemuksen kehittämiseen tähtäävät *Kehonhuollon aamutunnit*, *Heittäydy liikkeeseen – nykytanssia kaikille*, *Miesten kurssit*, *Seniorikurssit* sekä *Repeat–Pause–Edit*-tanssielokuvakurssi nuorille. Repeat–pause–edit-kurssi toteutettiin jo kymmenennen kerran yhteistyössä Teatterimuseon ja Suomen valokuvataiteen museon kanssa. Heittäydy liikkeeseen -kurssien suosion vuoksi niitä järjestettiin kaksi rinnakkaista ryhmää.

Kurssitoiminnassa keskeisessä roolissa vuonna 2017 oli taiteidenvälisyys, itsetuntemus, kehotietoisuus ja koreografia. Liikettä ja tanssia yhdistettiin eri kursseilla muun muassa kuvataiteen, kirjoittamisen ja teatteri-improvisation kanssa. Tärkeäksi teemaksi nousi myös osallistujien omien teosaiheiden työstäminen sekä tanssi tunteiden ja henkisen kasvun välineenä.

Kurssitoiminnassa yhtenä painopisteenä on järjestää kurseja, jotka liittyvät ohjelmistossa oleviin teoksiin ja kurssi-ohjaajiksi valitaan erityisesti henkilöitä, jotka toimivat myös kauden ohjelmistossa joko tanssijoina tai koreografeina. Näin osallistujille luodaan syvempää suhdetta esitettävään teoksiin ja Zodiakin piirissä toimiviin taiteilijoihin sekä madalletaan katsomiskynnystä. Ohjelmistossa olevia teoksia käsittelevät *Syvenny teokseen* -kurssit jatkuivat kolmen teoksen piirissä: **Anna Maria Häkkinen**, **Sanna Uuttu** ja **Lotta Suomi:** *PAINI*, **Sonja Jokiniemi:** *Blab* ja **Anna Maria Häkkinen:** *Lucinda* (kantaesitys syyskaudella 2018).

Anni Rissanen / Kuva: Salla Keskinen

AVOIMET YLEISÖTYÖKURSSIT JA -TYÖPAJAT KEVÄT 2017:

- **Kehonhuollon aamutunnit**, ohjaajat **Jonna Eiskonen** ja **Outi Itkonen / Kirsi Tikka** 18.1.–24.5.
- **Seniorikurssi 1**, ohjaaja **Maria Saivosalmi** 13.2.–27.3.
- **Body as Material**, ohjaaja **Ima Iduzee** 18.–20.1.
- **Somatic Fictions**, ohjaaja **Emmi Venna** 19.1.–2.3.
- **Esineet, kieli ja ruumis**, ohjaaja **Sonja Jokiniemi** 21.–22.1.
- **Jäätanssikurssi**, ohjaaja **Gabriela Aldana-Kekoni** 28.–29.1.
- **Heittäydy liikkeeseen – nykytänsia kaikille:** tiistain ryhmä, ohjaajat **Linda Priha** (jakso 1), **Maija Mustonen** (jakso 2) ja **Mikko Makkonen** (jakso 3) 14.2.–23.5.
- **Heittäydy liikkeeseen – nykytänsia kaikille:** keskiviikon ryhmä, ohjaajat **Vera Nevanlinna** (jakso 1), **Virva Talonen** (jakso 2) ja **Giorgio Convertito** (jakso 3) 15.2.–24.5.
- **Painiminen ja painiskeleminen**, ohjaaja **Lotta Suomi** 17.–19.2.
- **Lihan ilot – mielihyvää liikkeestä**, ohjaaja **Jarkko Partanen** 27.2.–3.4.
- **Miesten kurssi**, ohjaaja **Andrius Katinas** 9.3.–20.4.
- **Improvisaatiokurssi: Läpi kerrostumien**, ohjaajat **Pia Lindy** ja **Heini Nukari** 10.3.–7.4.
- **Keho oppaana –viikonloppukurssi**, ohjaaja **Kirsi Törmi** 17.–19.3.
- **Seniorikurssi 2**, ohjaaja **Emmi Venna** 3.4.–29.5.
- **Kaikkeuden kuningattaruus**, ohjaajat **Laura Pietiläinen** ja **Sirja Puurtinen** 21.4.–19.5.
- **Liikelaboratorio – kurssi edistyneemmille harrastajille**, ohjaaja **Satu Rekola** 27.4.–18.5.
- **Liikkeen ja kuvan dialogi – tanssin ja piirtämisen yhdistelmiä**, ohjaajat **Anni Rissanen** ja **Vappu Rossi** 12.–14.5.

- **Repeat-Pause-Edit – lyhytelokuvan kesäkurssi nuorille**, ohjaajat **Siiri Ervasti**, **Maija Ihanainen**, **Tuukka Kangas**, **Sari Palmgren**, **Jukka Tarvainen** 5.–9.6.

AVOIMET YLEISÖTYÖKURSSIT JA -TYÖPAJAT SYKSY 2017:

- **Kehonhuollon aamutunnit**, ohjaajat **Jonna Eiskonen** ja **Kati Raatikainen** 16.8.–13.12.
- **Liikkeen jälki**, ohjaaja **Anni Rissanen** 28.8.–25.9.
- **Heittäydy liikkeeseen – nykytänsia kaikille:** keski-viikon ryhmä, ohjaajat **Kati Raatikainen** (jakso 1), **Carl Knif** (jakso 2) ja **Valtteri Raekallio** (jakso 3) 30.8.–13.12.
- **Seniorikurssi 1**, ohjaaja **Maria Saivosalmi** 4.9.–16.10.
- **Heittäydy liikkeeseen – nykytänsia kaikille:** tiistain ryhmä, ohjaajat **Anna Maria Häkkinen** (jakso 1), **Sampo Kerola** (jakso 2) ja **Maija Hirvanen** (jakso 3) 5.9.–12.12.
- **Body as Material**, ohjaaja **Ima Iduzee** 7.–8.9.
- **Miesten kurssi: Why Do We Move?**, ohjaaja **Beniamino Borghi** 14.9.–2.11.
- **Esineet, liike ja ruumis 2**, ohjaaja **Sonja Jokiniemi** 29.9.–1.10.
- **Tanssillisia keskusteluja oman kehollisuuden kanssa**, ohjaaja **Eeva Muilu** 2.10.–6.11.
- **Naiseus voimavarana – viikonloppukurssi naisille**, ohjaaja **Kirsi Törmi** 13.–15.10.
- **Seniorikurssi 2**, ohjaaja **Janina Rajakangas** 23.10.–11.12.
- **Ajattelusta koreografiaan**, ohjaaja **Janina Rajakangas** 27.10.–8.12.
- **Liikettä tanssi- ja teatteri-improvisaation rajapinnoilla**, ohjaaja **Jukka Tarvainen** 28.–29.10.
- **Miesten viikonloppukurssi**, ohjaaja **Ima Iduzee** 8.–10.12.

Antinniitty / Kuva: Jouni Ihalainen

3.2. MINUN NIMENI ON – KAARELA

Helsingin mallin piiriin kuuluva *Minun nimeni on* -hanke jatkoi toimintaansa viidettä vuotta Kaarelan alueella. Hankkeen teemoiksi vuosille 2016–2018 on valikoitunut – osallistujilta ja yhteistyökumppaneilta kerätyn palautteen pohjalta – kolme teemaa: (oma) ympäristö, (oma) valta ja (oma) identiteetti. Vuonna 2017 toiminta keskittyi luontoon ja omaan ympäristöön puutarhojen muuttuessa tanssitaitteen näyttämöiksi. Minun nimeni on -hanke jatkaa toimintaansa vuonna 2018.

Aidatut unelmat

Elokuussa 2017 sai ensi-iltansa **Sari Palmgrenin** ohjaama *Aidatut unelmat* -kävelyteos, jonka aikana katsojat kulkevat opastetun reitin Kannelmäen puutarhojen ja alueen luontokohteiden kautta Malminkartanon omenatarhaan. Mittava teos kulki yllätyksellisesti Kaarelan alueella sekä sisä- että ulkotiloissa. Palmgrenin ohjaamassa ja valo- ja äänisuunnittelijoiden visuaalisoimassa teoksessa esiintyi yli 70 ei-ammattilaista yhdessä tanssitaiteilijoiden kanssa. Teosta varten kerättiin alueen asukkailta puutarhamuistoja, joita käytettiin teoksen valmistusprosessissa. Esitykseen osallistui paikallisia asukkaita myös lainaamalla omia puutarhojaan sen näyttämöiksi. Teos oli osa Kanneltalon 25-vuotisjuhlaa ja Helsingin juhla- viikkojen ohjelmistoa.

Urbaaniluonto

Yksi keskeinen työskentely- ja tapahtumapaikka MNO-hankkeessa on kauppakeskus Kaaren takana sijaitseva Antinniitty. Niitylle on perustettu 10 aarin kokoinen yhteisöllinen puutarha puutarhuri **Janne Länsipuron** johdolla. Antinniitty on myös paikka taiteelle, elämyksille ja esityksille. Viljelyn rinnalla puutarhalla järjestettiin projektin yhteistyökumppanin Helsingin Taiteilijaseuran taidetyöpajoja sekä koreografi **Jenni Koistisen** Puutarhatanssit-työpajoja, joissa puutarhaa lähestyttiin kehon aistien kautta ja liikkeen keinoin.

Syyskuussa Antinniityllä järjestettiin taidetapahtuma satokauden kunniaksi Kannelmäen alakoulun oppilaille ja heidän perheilleen. Sadonkorjuujuhlaa edelsi koko kouluvuoden ajan tapahtunut työpajatoiminta ja laaja Ilmiöviikon ohjelma Kannelmäen peruskoulussa. Työpajat, Ilmiöviikko ja Sadonkorjuujuhla toteutettiin yhdessä Helsingin taiteilijaseuran Taidekehä-hankkeen ja Kanneltalon kanssa.

Lisäksi MNO-hankkeen puitteissa järjestettiin uusintaesitys teoksesta *Mitä puut tekevät toukokuussa?* Esityksen toteutti MNO-hankkeessa syntynyt tanssiryhmä Tritanssijat. Teos kantaesitettiin syyskuussa 2016.

Tanssi meille – taiteilijaresidenssi hoivalaitoksessa / Kuva: Katja Tähjä

3.3. TANSSI MEILLE – TAITEILIJARESIDENSSI HOIVALAITOKSESSA

Tanssi meille – taiteilijaresidenssi hoivalaitoksessa oli tanssitaiteilijan kymmenen kuukauden mittainen residenssi palvelutalossa. Kontulan monipuolisessa palvelukeskuksessa toteutettu residenssi alkoi huhtikuussa 2017 ja se jatkuu tammikuun 2018 loppuun. Residenssitaiteilijana toimi tanssitaiteilija **Sanna From**. Hänen tukena oli myös mentoritaiteilijana **Gabriela Aldana-Kekoni**.

Tanssi meille -residenssin tarkoituksena oli juurruttaa tanssitaiteilijaa, liike ja kosketus osaksi vanhusten hoidon arkea sekä saada aikaan pitkäkestoinen vaikutus hoitotyöhön, vanhusten laadukkaaseen elämään sekä hoitohenkilökunnan työhyvinvointiin liikkeen, kosketuksen ja kohtaamisen kautta.

Työskentelymetodeja suunniteltiin yhdessä residenssitaiteilijan, Zodiakin ja palvelukeskuksen kesken. Residenssitaiteilija Fromin lähtökohtana oli toimia kaikkien kanssa, eli toiminta oli suunnattu yhtä lailla niin asukkaille, asiakkaille, henkilökunnalle kuin omaisillekin. Taiteilija osallistui myös palvelukeskuksen tapahtumiin esiintyen tai järjestäen muuta ohjattua toimintaa.

Myös Zodiakin senioritanssiryhmä vieraili hankkeen aikana kaikilla palvelukeskuksen osastoilla. Tanssi meille -hanketta esiteltiin Helsingin kaupungin vanhusten palveluyksikköjen kulttuuriohjaajille lokakuussa sekä kulttuurisen vanhustyön työryhmässä marraskuussa.

3.4. TALK – TAIDETTA JA LIIKETTÄ KIELTENOPETUKSEEN

Zodiakin yleisötyön parissa on kehitetty monikielinen työpajamenetelmä, joka yhdistää tanssitaiteen ja seitsemän eri kielen (ranska, saksa, espanja, venäjä, ruotsi, englanti ja suomi toisena kielenä) opiskelun ja kulttuuriin tutustumisen. *TALK* on 2013 alkanut monivuotinen hanke, jonka tavoitteena on pitkäkestoisen työn avulla kehittää Zodiakin kielityöpajojen sisältöä ja menetelmiä niin, että niistä syntyy kansainvälisesti merkittävä taiteellinen ja moniammatillinen (tanssitaiteilijat ja opettajat) menetelmä kieltenopetukseen.

Vuoden 2017 aikana *TALK*-hanke aloitti yhteistyön Taideyliopiston *Arts Equal* -tutkimushankkeen kautta. Työpajoja järjestettiin Vuosaaren alakoulun valmistavalla luokalla ja Martinlaakson peruskoulun ala- ja yläkoulun valmistavilla luokilla. Ohjaajina toimivat **Jenni Koistinen**, **Riina Hannuksela** ja **Sanna From**. Zodiakissa järjestettiin suomen kielen kurssi valmistavien luokkien oppilaille talvilomaviikolla. Ohjaajana toimi **Jenna Rignell**.

Maaliskuussa Zodiakissa järjestettiin *TALK*-seminaari, jossa julkaistiin hankkeen aikana tehty opettajille suunnattu video-opas. Opas löytyy Zodiakin verkkosivuilta. Seminaarin pääpuhujana oli **Sirkku Latomaa** Tampereen yliopistosta. Seminaarissa esitettiin **Sanna Fromin** ja **Sampo Kerolan** yleisöä osallistava *Oppitunti*-esitys, jota oli aikaisemmin esitetty hankkeeseen osallistuneissa kouluissa Helsingissä.

TALK-hanketta ja -työpajoja esiteltiin Oppimisen Fiesta -tapahtumassa Finlandia-talossa marraskuussa. Koulujen tilaamia *TALK*-työpajoja oppilaille sekä koulutuksia opettajille pidettiin vuoden aikana 23 kertaa eri puolella Suomea.

Hanketta tuki Koneen säätiö.

3.5. TAIDETESTAAJAT

Zodiak valittiin mukaan Suomen kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin Taidetestaajat-suurhankkeeseen yhdessä Suomen Valokuvataiteen museon, Teatterimuseon ja Helsingin taiteilijaseuran kanssa. Nykytanssiin tutustui syksyn aikana 17 kahdeksaluokkalaisten ryhmää. Koululaistyöpajoja ohjasi **Laura Feodoroff**. Joulukuussa taidetestaajat kävivät katsomassa **Janina Rajakankaan** tanssiteoksen *Teini*. Teosvierailuihin kuului teosalustus, taiteilijatapaaminen ja Rajakankaan ohjaama työpaja.

Taidetestaajat hanke jatkuu vielä kevätkauden 2018 ajan.

3.6. KOKO SUOMI TANSSII

Tanssin Tiedotuskeskuksen koordinoimassa *Koko Suomi tanssii* -hankkeessa erilaisia ryhmiä ja yhteisöjä haastettiin opettelemaan lyhyt koreografia ja välittämään haastetta eteenpäin sosiaalisessa mediassa. Ryhmät saattoivat tilata tanssiammatillaisen opettamaan koreografian itselleen. Hanke oli osa Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa.

Hankkeen yhteistyökumppanina Zodiak vastaanotti tanssihaastetyöpajojen tilaukset pääkaupunkiseudulla, toimi yhteyshenkilönä tilaajan ja ohjaajan välillä sekä huolehti työpajojen laskutuksesta ja palkanmaksusta. Vuoden aikana järjestettiin 51 työpajaa, joissa ohjaajina toimi 20 tanssin ammattilaista eri tanssilajeista: nykytanssi, katu-tanssi, pari- ja kansantanssi, showtanssi, baletti ja oma tanssi.

3.7. KONEELLISTA TEKNIIKAN MUSEOSSA

Zodiak toteutti loka-joulukuussa 2017 *Koneellista*-tanssityöpajoja Tekniikan museossa, osana museon uutta Tekniikan maa -näyttelyä. Taiteen edistämiskeskuksen tukeman projektin työpajaohjaajaksi valittiin avoimen haun kautta tanssinopettaja ja tanssitaiteilija **Anni Puuperä**. Työpajoissa tutustuttiin museoituihin koneisiin, niiden toimintaan, mekaniikkaan ja liikkumiseen.

Työpajojen pääasiallisena kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset, erityisesti autismin kirjon nuoret ja muut erityisnuoret. Lisäksi ryhmissä korostettiin sukupolvien kohtaamista järjestämällä erityistyöpajoja isille lapsineen sekä senioreille lastenlasten kanssa. Työpajojen keskeisteemoja

olivat yhteisöllisyyden kokemus, oman kehontuntemuksen lisääntyminen ja luovuuden käyttö sekä teknologia- ja historia- ja kulttuurin laajeneminen.

Ihanat-tanssiryhmä / Kuva: Ismo Helen

3.8. MUU YLEISÖTYÖ

Zodiakin integroidut tanssitunnit jatkuivat Käpylän peruskoulussa. Tunteja ohjasi tanssinopettaja **Riina Hannuksela**. Tanssitunneilla syntynyt Ihanat-tanssiryhmä osallistui Sari Palmgrenin Aidatut unelmat -kävelyteoksen esiintyjäjoukkoon Kaarelassa elokuussa. Lisäksi ryhmä esiintyi Hannukselan heille ohjaamalla teoksella *Tanssilahja X-Dance*-festivaalilla Kaapelitehtaalla kesäkuussa ja DiDa – Disability Day Art & Action -tapahtumassa Ruoholahden ostoskeskuksessa joulukuussa.

Vuosina 2015–2016 Zodiak teki yhteistyötä Autismisäätiön kanssa autismin kirjon nuorille suunnatussa tanssihankeessa. Hankkeen jälkeen tanssitunnit jatkuivat vuonna 2017 osallistujien omakustantamina. Tuntien ohjaajina toimivat koreografi-tanssija **Liisa Pentti** ja **Tuula Turunen**.

Zodiakin yleisötyötä, Zodiakia ja nykytanssia esiteltiin luennoilla ja seminaareissa monenlaisissa yhteyksissä ja eri puolilla Suomea.

Kantaesitysten yhteydessä järjestettiin fasilitoituidut teosalustukset ja taiteilijatapaamiset. Taiteilijatapaamisia vetivät tiedottaja **Piia Ahonen** ja hanketuottaja **Elina Ruohokurola** ja teosalustuksia tanssintutkija, tanssitaiteilija **Riikka Laakso** ja tanssitaiteilija **Sonja Jokiniemi**.

Kertomusvuonna käynnistettiin uusi yhteistyömuoto Kruunuhaan yläkoulun kanssa. Koulun 9-luokan oppilaat tutustuivat nykytanssiin Zodiakissa seuraamalla esityksiä, avoimia harjoituksia ja tapaamalla taiteilijoita.

Sonya Lindfors / Kuva: Timo Wright

4. TAITEILIJAPOLITIikka

Zodiak tunnistaa tanssitaiteilijoiden ja kentän muuttuvia tarpeita, haasteita ja mahdollisuuksia. Se tarjoaa tukea luovaan työhön, tanssi- ja tanssi- ja -hankkeiden toteuttamiseen sekä verkostoitumiseen paikallisessa, valtakunnallisessa ja kansainvälisessä viitekehityksessä. Zodiak tukee tanssin ammattilaisten taiteellista kehitystä ja syventää heidän kompetenssiaan järjestämällä koulutusta, mentoimintaa ja residenssejä. Zodiak parantaa tanssitaiteilijoiden työllisyyttä ja työllistymistä.

4.1. HOUSEKOREOGRAFI

Zodiakilla on ollut jo yli 15 vuotta kotimaisia koreografeja koskeva housekoreografikäytäntö. Sen puitteissa keskus tarjoaa koreografeille työskentelyolosuhteet, joissa heillä on mahdollisuus työskennellä teoskeskeisyyttä pitkäjänteisemmin, oman työsuunnitelmansa mukaisesti.

Käytännöllä halutaan tukea sekä jo kokeneiden ja koreografisen ammattikypsytensä osoittaneiden että myös nuorten, vasta ammattiin astuneiden ja läpimurtonsa kynnyksellä olevien koreografien taiteellista kehitystä. Kutsukoreografi nimetään kahden vuoden periodiksi, jonka aikana he voivat käyttää Zodiakin harjoitustiloja tarvitsemassaan määrin ja esittää teoksiaan Zodiakin ohjelmistossa. Housekoreografien muu työskentely Zodiakissa muotoutuu kunkin yksilöllisten toiveiden ja toimintatapojen mukaan.

Vuodesta 2017 alkaen housekoreografius perustuu avoimeen hakuun ja 2-vuotisiin työsuunnitelmiin. Uuden käytännön mukainen ensimmäinen, vuosien 2017–2018 housekoreografi on **Sonya Lindfors**. Housekoreografikaudella 2017 Lindfors keskittyi suunnittelu- ja residenssityöskentelyyn, osallistui aktiivisesti keskustelutilaisuuksiin sekä veti työpajoja Zodiakissa.

Osana Sonya Lindforsin housekoreografityötä vuonna 2017 oli **#StopHatredNow**-tapahtumakokonaisuuden jatkaminen. **#StopHatredNow** on Lindforsin interkulttuurinen ja antirasistinen konsepti, joka on syntynyt tarpeesta luoda uutta diskurssia moninaisuudesta, vahvistaa verkostoja sekä yhdistää voimia avarakatseisen Suomen puolesta. Järjestyksessä toinen **#StopHatredNow**-tapahtumakokonaisuus järjestettiin 9.–11.5. Kansallisteatterin Lava-klubilla. Tapahtuma oli suunnattu taideorganisaatioille, yksittäisille taiteilijoille ja kulttuurivaikuttajille.

4.2. TEOSTEN MENTOROINTI JA Z-TOGETHER

Vuonna 2017 Zodiak kohdisti edelleen resursseja tuottamansa tanssiteosten taiteellis-ilmaisullisen laadun kehittämiseen. Harjoituskauden aikana kantaesitysproduktioilla oli mahdollisuus käyttää palkattuja kokeneita koreografeja, ohjauksen ja dramaturgian tai muita ammattilaisia teosten ohjauksissa ja mentoreina. Zodiak kohdisti erillisen korvauksen kantaesitysten mentorointiin.

Z-together-toiminta on Zodiakin tuotannossa olevien kantaesitysten tekijöiden ja työryhmien työmuoto, jossa kokoonnutaan yhteen esittelemään omia teosideoita ja työvaiheita toisille tekijöille. Toiminta ei ole yleisölle tarkoitettua, vaan kollegiaalista mentorointia ja jakamista muiden Zodiakin ohjelmistossa olevien taiteilijoiden kanssa. Sen toivotaan edesauttavan koreografia ja työryhmää oman teoksensa kehittämisessä ja valmistamisessa ja näin tukevan paitsi taiteellista työtä, myös koko taiteenalan kehittämistä. Lisäksi Zodiakin taiteellinen johtaja on työryhmien käytössä mentorointiapuna.

Edivaldo Erneston kurssi työpajafestivaalilla / Kuva: Sari Palmgren

4.3. AMMATTILAISKOULUTUS

Zodiak tarjoaa alan ammattilaisille korkeatasoista, ammattillisesti täydentävää ja syventävää kurssitoimintaa nykytanssin ja esitystaiteen eri tekniikoista ja työmetodeista. Zodiakin kurssi- ja workshop-toiminta suunnitellaan korkeatasoisten koti- ja ulkomaisten opettajien varaan.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin uudenlainen yhteistyömalli ammattilaiskursien järjestämiseksi ja tanssitaiteilijoiden verkostoitumisen edistämiseksi yhteistyössä Tanssin talon ja Tanssille ry:n kanssa. Kahden koulutus- ja verkostoitumistapahtuman tavoitteena oli kehittää tanssin ammattilaisten tarpeisiin vastaava, kohtuuhintainen ja keskitetty koulutusmuoto alati kasvavalle taiteilijakunnalle. Tavoitteena oli myös kehittää yhteistyötä kolmen erilaisen tanssitoimijan kesken.

Alan ammattilaisille järjestettiin 25.–26.3.2017 *Kohtaamisia, koulutusta, konkretia!* -niminen koulutus- ja verkostoitumisviikonloppu. Se sisälsi **Liisa Risun** ja **Carl Knifin** ohjaamat tanssityöpajat, Speed Meeting -verkostoitumistilaisuuden sekä kolme työelämäklinikkaa, joiden tarkoituksena oli vahvistaa tanssikäntä toimijoiden ammatti- ja työelämä-tietoutta. Klinikkoita itseään johtavasta ammattilaisesta, työnantajan ja työntekijän velvoitteista sekä tanssin kestävän kehityksen toteutusmahdollisuuksista vetivät koreografi-tanssija **Pirjo Yli-Maunula**, järjestötoimitsija **Sami Hiltunen** ja koreografi-tanssija **Sari Palmgren**. Viikonlopputapahtumaan osallistui 140 alan ammattilaista.

Viisipäiväinen *Työpajafestivaali* järjestettiin 7.–11.6.2017. Se sisälsi kolme tanssityöpajaa sekä ohjelmallisen illanvieton viikon päätteeksi. Työpajafestivaali keräsi 80 osallistujaa.

Vuonna 2017 Zodiakissa järjestettiin 16 ammattilaiskursssia ja muuta koulutustilaisuutta. Niihin osallistui 302 tanssin, teatterin ja esitystaiteen ammattilaista, keskimäärin 19 osallistujaa/tilaisuus.

Kurssit ja työpajat:

- **Vera Nevanlinna:** *Figure a Sea Practice* -aamutunnit 17.1.–9.2.
- **Lisa Nelson (USA):** *Tuning Scores* 1.–5.3.
- **Iyar Elezra (Israel / Saksa):** *Gaga Workshop* 7.–11.6. (Työpajafestivaali)
- **Edivaldo Ernesto (Mosambik / Saksa):** *Depth Movement* 7.–10.6. (Työpajafestivaali)
- **Reija Wäre:** *Contemporary Jazz* 7.–11.6. (Työpajafestivaali)
- **Deborah Hay (USA):** *Being a Pig – Or a Questionable formula for the Practice of Dance* 18.–22.9.
- **Jamila Johnson-Small (Iso-Britannia):** *Soft Practice* 15.–16.11. (yhteistyössä Baltic Circle -festivaalin ja Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun kanssa)

Hong Kong x Finland -projektin taiteilijat Pyhäjärvellä / Kuva: Tanssin tiedotuskeskus

5. YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT

Zodiak tekee laajaa taiteellista ja tuotannollista yhteistyötä ja toimii monissa paikallisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa.

Zodiak valitsee yhteistyökumppaneikseen toimijoita, jotka tuottavat, esittävät ja edistävät nykytanssia ja laajentavat sen tunnettuutta, läsnäoloa ja vaikutusta eri ympäristöissä ja yhteisöissä. Zodiak toimii sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, joiden partnerit jakavat samanhenkisen nykytanssin ja nykkykoreografian arvopohjan. Verkostot edistävät niin tanssin tuotantoa, teosten liikkuvuutta, taiteilijavaihtoa kuin yleisötyötä.

5.1. KANSAINVÄLISET VERKOSTOT JA YHTEISTYÖPARTNERIT

Kansainvälisen toiminnan ytimessä on kotimaisen nykytanssimme linkittäminen kansainväliseen tanssikenttään, sen virtauksiin ja ilmiöihin. Zodiak avaa yleisölleen ja taiteilijoilleen ikkunoita kansainväliseen tanssiin usealla eri tavalla, rikastuttaen sekä esitystarjontaa että tanssitaidajattelua Suomessa.

Esitysvierailut ovat yleisölle Zodiakin kansainvälisen toiminnan näkyvin puoli. Esitysvierailujen ohella erilaiset esitys-, residenssi- ja taiteilijavaihto-ohjelmat ovat olennainen

osa kansainvälistä yhteistyötä, joka kasvattaa kotimaisen tanssitaiteen pääomaa. Tavoitteena on, että kansainväliset taiteilijat pitävät Zodiakissa myös työpajoja ja luentoja, jolloin yleisölle ja taiteen ammattilaisille avautuu esityksiä laajempi näkymä tanssitaiteelliseen ajatteluun muualla.

Zodiakin kansainvälinen toiminta pohjautuu pitkäjänteisen ja -kestoisen työn tuloksena syntyneisiin henkilökohtaisiin kontakteihin sekä muodollisempiin verkostoihin.

Zodiak kuului vuonna 2017 kahteen EU:n Luova Eurooppa -ohjelman rahoitusta saavaan verkostoon sekä yhteen Erasmus+ -ohjelman tukemaan verkostoon.

[DNA] Departures and Arrivals

[DNA] Departures and Arrivals on 13 eurooppalaisen tanssitoimijan muodostama verkosto. Verkosto on kehittynyt Brysselissä toimivan PARTS-oppilaitoksen (Performing Arts Research and Training Studios) aloitteesta.

[DNA] panostaa eurooppalaisen nykytanssin tulevaisuuteen muun muassa yhteistuotannoilla, kehittämällä ja levittämällä uusia pedagogisia malleja, kannustamalla tutkimuksellisia tanssiprojekteja sekä lisäämällä tanssiteosten esityskertoja.

Zodiakin kannalta tärkeitä ovat [DNA]-hankkeen kaksi tukimuotoa: Focus-ryhmä ja Panorama-ohjelma.

Hankepartnerit valitsevat Focus-ryhmään 6–9 alle 37-vuotiasta koreografia. Partnerit tukevat heidän työtään aktiivisesti kahden vuoden ajan. Valitut taiteilijat ja partnerit sopivat yksilöllisistä tukimuodoista, jotka voivat olla osatuotantosopimuksia, vierailuesityksiä, residenssiperiodeja tai mentorointia.

Focus-ryhmän taiteilijat vuosina 2016–2018 ovat: **Veli Lehtovaara** (Suomi / Belgia), **Elina Pirinen** (Suomi), **Benjamin Vandewalle** (Belgia), **Georgia Vardarou** (Kreikka), **Marlene Monteiro Freitas** (Portugali), **Michiel Vandeveld** (Belgia), **Stina Nyberg** (Ruotsi), **Liz Kinoshita** (Kanada / Belgia) ja **Radouan Mriziga** (Marokko / Ranska).

Myös Panorama-ohjelmassa partnerit tarjoavat osatuotantoja, vierailuesityksiä, residenssiperiodeja sekä mentorointia nuorille koreografeille. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu on Zodiakin kautta yhteistyössä [DNA]-hankkeessa. Zodiakin tuotannossa olevat, vuoden 2008 jälkeen Teatterikorkeakoulusta valmistuneet koreografit voivat päästä mukaan hankkeen Panorama-ohjelmaan.

Luova Eurooppa -ohjelman rahoitus [DNA]:lle alkoi loka-kuussa 2014 ja ulottuu syyskuulle 2018.

Vuonna 2017 Zodiak vierailutti [DNA]-verkosto-ohjelman puitteissa kaksi kansainvälistä vierailua: ruotsalaisen **Stina Nybergin** sooloteoksen *Horrible Mixtures* ja itävaltalaisen **Ian Kalerin** ryhmäteoksen *o.T.* Verkoston Panorama-ohjelmassa tuotettiin kaksi kotimaista kansaesitystä: **Anna Maria Häkkisen**, **Lotta Suomen** ja **Sanna Uutun** *PAINI* ja **W A U H A U S**-ryhmän *Private Dancer*.

DNA-verkosto kokoontui vuoden aikana viisi kertaa: 20.–21.1. Berliinissä, Saksassa; 9.–10.6. Ateenassa, Kreikassa; 7.–8.9. Riikassa, Latviassa Homo Novus -festivaalin yhteydessä; 3.11. Brysselissä, Belgiassa ja 8.–9.12. Tukholmassa, Ruotsissa.

DNA-ohjelman partneriorganisaatiot ovat: **PARTS** (Bryssel, Belgia), **Alkantara** (Lissabon, Portugali), **Hellenic Festival** (Ateena, Kreikka), **CDC Toulouse** (Toulouse, Ranska), **Hebel am Ufer** (Berliini, Saksa), **Kunstencentrum Vooruit** (Ghent, Belgia), **New Theatre Institute of Latvia** (Riika, Latvia), **MDT** (Tukholma, Ruotsi), **PACT Zollverein** (Essen, Saksa), **Spring Utrecht** (Utrecht, Hollanti), **Trafó** (Budapest, Unkari), **Station Service for Contemporary Dance** (Belgrad, Serbia) sekä Zodiak (Helsinki, Suomi).

W A U H A U S: Private Dancer / Kuva: Kristiina Männikkö

Next Zone / Lene Boel: RITUAL / Kuva: Stuart McIntyre

Aerowaves

Zodiak on mukana esittäjäpartnerina eurooppalaisten festivaalien ja esitystalojen edustajista koostuvassa **Aerowaves**-verkostossa. Aerowaves on toiminut nyky-muodossaan vuodesta 1996 lähtien.

Aerowavesin tavoitteena on muodostaa yhteiseurooppalainen näkemys, 20 teoksen suosituslista, kunkin vuoden kiinnostavimmista uusista nykytanssiteoksista partneriorganisaatioiden ja kansallisten tuotantopartnereiden ohjelmistoon. 41-jäseninen partneri- ja esittäjäverkosto ottaa vuosittain vastaan hakemuksia nousevilta eurooppalais-koreografeilta, joiden työt eivät ole vielä kiertäneet kansainvälisesti. Verkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Verkoston puitteissa Zodiak vierailutti norjalaisryhmä **Berstad / Helgebostad / Wigdelin** teoksen *Soil Girl* Sivuaskel-festivaalilla.

EU:n Luova Eurooppa -ohjelma myönsi kolmivuotisen forum-tuen Aerowaves-verkostolle lokakuusta 2014 syyskuuhun 2017.

Verkoston organisaatiojäsenerit: Albania Dance Meeting Festival (Tirana, Albania), D. ID DANCE IDENTITY (Pinkafeld, Itävalta), Concertgebouw Brugge (Brugge, Belgia), Derida Dance Center (Sofia, Bulgaria), San Vincente Festival (Svetvin enat, Kroatia), Street Art Festival (Pore , Kroatia) Dance House Lemosos (Limassol, Kypros), Tanec Praha (Praha, Tšekin tasavalta), Bora Bora – Dance and Visual Theatre (Aarhus, Tanska), Dansehallerne (Kööpenhamina, Tanska), Kanuti Gildi SAAL (Tallinna, Viro), Dance Info Finland (Helsinki, Suomi), Zodiak (Helsinki, Suomi), La Briquerie (Vitry-sur-Seine, Ranska), Maison de la Danse de Lyon (Lyon, Ranska), Künstlerhaus Mousonturm (Frankfurt, Saksa), PACT Zollverein (Essen, Saksa), Art For Dance

(Ateena, Kreikka), Kalamata International Dance Center (Kalamata, Kreikka), Workshop Foundation (Budapest, Unkari), Dublin Dance Festival (Dublin, Irlanti), Operaestate Festival Veneto Bassano Del Grappa (Bassano del Grappa, Italia), Romaeuropa (Rooma, Italia), Lithuanian Dance Information Centre (Vilna, Liettua), Centre de Creation Choréographique Luxembourgeois (Luxemburg), Dansens Hus Oslo (Oslo, Norja), Dervish & Co. (Oslo, Norja), Arts Stations Foundation, (Poznan, Puola), Lubelski Teatr Tanca (Lublin, Puola), O Espaco do Tempo (Montemor-o-Novo, Portugal), Serial Paradise Studio (Bukarest, Romania), International Dance and Performance Center TsEKH (Moskova, Venäjä), Bratislava in Movement (Bratislava, Slovakia), EN-KNAP Productions (Ljubljana, Slovenia), Mercat de les Flors (Barcelona, Espanja), Certamen Coreográfico De Madrid (Madrid, Espanja), Dansstationen (Malmö, Ruotsi), Théâtre Sévelin 36 (Lausanne, Sveitsi), Tanzhaus Zürich (Zürich, Sveitsi), Dansmakers Amsterdam (Amsterdam, Alankomaat), The Place (Lontoo, Iso-Britannia).

Artistic Doctorates in Europe: Third cycle provision in Dance And Performance (ADiE)

Lontoolaisen Middlesex Universityn koordinoima kolmivuotinen **Artistic Doctorates in Europe: Third cycle provision in Dance and Performance** -hanke (ADiE) käynnistyi EU:n Erasmus+ -rahoituksen turvin lokakuussa 2016 jatkuen lokakuuhun 2019 saakka. Yliopistomaailmaan sijoittuvan, esittävän taiteen tutkimusta edistävän hankkeen pääpartneri Suomessa on Taideyliopisto ja sen Esittävien taiteiden tutkimuskeskus (Tutke). Hankkeen yliopistopartnerit Iso-Britanniasta, Ruotsista ja Suomesta kutsuivat mukaan kustakin maasta luovan talouden partnereita.

ADiE:n tavoitteena on tanssin ja esitystaiteen väitöskirjatutkimuksen kehittäminen ja tohtori-taiteilijoiden työn jalkauttaminen taiteen kentälle. Hanke syventyy taidelähtöisiin tutkimusprosesseihin (Practice as Research) liikkeen ja kehollisuuden näkökulmasta. Zodiak ja Kiasma-teatteri toimivat hankkeen suomalaisina luovan talouden partnereina ja asiantuntijoina. Näiden rooli on etsiä tartuntapintoja ja rakentaa siltoja akateemisen maailman ja taiteen ammattilaisten välille sekä antaa näkökulmia tutkijakoulutettaville ja yliopistolle tulevaisuuden mielekkäistä yhteistyömalleista, esittävien taiteiden toimintakentän nykyrealiteeteista ja yleisösuhteesta.

Zodiak kiinnitti ADiE:n hankeavustajaksi tanssitaiteilija, tanssintutkija **Riikka Laakson**.

Vuoden 2017 aikana hankkeella oli kolme verkostotapaamista: 6.–7.2. Helsingissä Sivuaskel-festivaalin yhteydessä; 7.–8.6. Nottinghamissa Talking, Thinking, Dancing -projektin aloitustapahtuman yhteydessä sekä 28.–29.8. Helsingissä. Lisäksi verkosto kokoontui kuukausittain Skype-tapaamisiin. ADiE:n suomalaistoimijat järjestivät kertomusvuonna kuusi keskinäistä valmistelu- ja yhteistyökokousta.

ADiE:n yliopistopartnerit: Middlesex University, School of Media and Performing Arts (Lontoo, Iso-Britannia), University of Chichester (Chichester, Iso Britannia), Stockholms konstnärliga högskola (Tukholma, Ruotsi), Taideyliopisto (Helsinki, Suomi).

Luovan talouden partnerit: Dance4 (Nottingham, Iso-Britannia), Weld (Tukholma, Ruotsi), Kiasma-teatteri (Helsinki, Suomi), Zodiak (Helsinki, Suomi).

NB Dance Loop

Zodiak on jäsen **NB Dance Loop** -kiertueverkostossa. Pohjoismais-balttilainen esitystalojen ja festivaalien kiertueverkosto sai alkunsa **Keöja**-hankkeen puitteissa vuosina 2012–2014 toimineesta ajatushautomosta. NB Dance Loopin tavoitteena on pidentää toiminta-alueella tuotettujen teosten elinkaarta, lisätä taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia, tarjota kiinnostavia ajankohtais-teoksia yleisöille sekä vahvistaa tanssialan toimijoiden yhteistyötä ja edistää tiedonvaihtoa.

Vuonna 2017 verkoston puitteissa kiersi tanskalaisryhmä **Next Zone** teoksellaan *Ritual*. Zodiak tuotti teosvierailun Stoassa yhdessä ApinaFest!-festivaalin kanssa.

NB Dance Loop -verkostoa koordinoi tallinnalainen Estonian Dance Agency. Verkosto kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa: 4.–5.4. Helsingissä ja 24.–25.10. Oslolla.

NB Dance Loop -verkoston jäsenet: Estonian Dance Agency (Viro), Zodiak (Suomi), Dansens Hus (Ruotsi), Ata-

lante (Ruotsi), SL – Association of Independent Theatres (Islanti), Arts Printing House (Liettua), Baltoppen (Tanska), Danse Festival Barents (Norja), Bærum Culture House (Norja), Dansearena Nord (Norja), Itäinen tanssin aluekeskus (Suomi), Pohjanmaan tanssin aluekeskus (Suomi) ja Dansehallerne (Tanska).

Keöja3 – Movement Matters

Keöja on vuodesta 2007 toiminut pohjoismais-balttilainen tanssitoimijoiden verkosto.

Zodiak oli mukana kehittämässä verkoston kolmatta hankevaihetta *Movement Matters*. Zodiakin yleisötyövästava **Katja Kirsi** työskenteli hanketyöryhmässä, joka NorrlandsOperanin johdolla valmisti hankesuunnitelman ja rahoitushakemuksen EU:n Luova Eurooppa -ohjelmaan syksyllä 2016. Hankehakemus ei menestynyt eikä saanut rahoitusta.

Hanketyöryhmä kokoontui kertomusvuonna kesäkuussa Helsingissä.

Creative Meeting Point: Hong Kong X Finland Hongkong–Suomi-taiteilijavaihtoprojekti

Zodiak aloitti pitkään valmistellun yhteistyön hongkongilaisen **West Kowloon Cultural District Authority** kanssa vuonna 2016. Kyseessä on monivuotinen residenssivaihto-ohjelma, jossa kotimaisina yhteistyökumppaneina ja tuotantopartnereina ovat Tanssin tiedotuskeskus ja HIAP – Helsinki International Artist Programme. Ohjelman puitteissa suomalaisille ja hongkongilaisille koreografeille tarjoutuu tutustumis- ja residenssimahdollisuuksia oman taiteellisen työn kehittämiseksi, esiintymis- ja opetustilaisuuksia sekä yhteistuotantokumppaneita.

Residenssiin valittiin kolme koreografia kummastakin maasta: **Sari Palmgren**, **Carl Knif** ja **Linda Martikainen** Suomesta sekä **Justyne Li**, **Wayson Poon** ja **Ivy Tsui** Hongkongista. Kertomusvuonna 2017 järjestettiin kaksi residenssijaksoa Hongkongissa (9.–24.3. ja 21.11.–9.12.) ja yksi Pyhäjärvellä ja Helsingissä (22.7.–6.8.).

West Kowloon Cultural District tulee olemaan yksi maailman johtavia uusia kulttuuritoimijoita myös esitys- ja tanssitaiteessa uuden kulttuurikeskittymän ja teattereiden valmistuessa vuoteen 2022 mennessä Hongkongin West Kowloniin. West Kowloon Cultural District luo jo nyt aktiivisesti kansainvälisiä kumppanuuksia, joilla pohjustetaan tulevaisuuden taiteellis-tuotannollista yhteistyötä. Zodiak on yksi kansainvälisistä pääkumppaneista.

Stina Nyberg Sivuaskel-festivaalilla / Kuva: Timo Wright

5.2. KOTIMAISET VERKOSTOT JA YHTEISTYÖPARTNERIT

Kotimaisten verkostojen ja partnereiden kanssa Zodiak toteuttaa tapahtumatuotantoja, yleisötyötä, koulutusyhteistyötä, kiertue-esityksiä sekä yhteiskunnallista vaikuttamista.

Vuonna 2017 Zodiak teki yhteistyötä kotimaassa mm. tanssin aluekeskusten, Tanssin talo ry:n, Tanssin tiedotuskeskuksen, Suomen Kansallisteatterin, Helsingin kaupunginteatterin / Helsinki Dance Companyn, HIAP:n, Helsingin juhlaviikkojen, Liikkeellä marraskuussa -festivaalin, Taideosuuskunta Apinatarhan, UrbanApa -festivaalin, Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun, Kulttuurikaikille -palvelun, Kulttuurikeskus Caisan, Cirko – Uuden sirkuksen keskuksen, Kulttuuriyhdistämö Interkultin, Aalto-yliopiston VICCA / CuMMA:n, ArtsEqualin, Teatterimuseon, Suomen valokuvataiteen museon, Suomen taiteilijaseuran, Tanssille ry:n, Humanistisen ammattikorkeakoulun, Kanneltalon sekä Suomen teatterit ry:n kanssa.

Tanssin aluekeskusverkosto

Zodiak toimii tanssin aluekeskuksena Helsingissä, osana valtakunnallista aluekeskusverkostoa. Koko Suomen kattava tanssin aluekeskusverkostotoiminta käynnistettiin

vuonna 2004. Aluekeskuksia on nykyisin seitsemän: Zodiak / Tanssin aluekeskus Helsinki, Läntinen tanssin aluekeskus, Sisä-Suomen tanssin aluekeskus, Itä-Suomen tanssin aluekeskus, Pohjanmaan tanssin aluekeskus, Pohjoinen tanssin aluekeskus ja Keski-Suomen tanssin keskus.

Tanssin aluekeskusten tehtävänä on parantaa tanssin vapaan kentän toimintaedellytyksiä, lisätä ja monipuolistaa taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksia sekä edistää kulttuurihyvinvointia tanssin yleisötyötä ja soveltaa käyttöä kehittämällä. Keskukset pyrkivät lisäämään yhteistyötä ja vahvistamaan osaamista alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Tanssin aluekeskukset järjestivät valtakunnallisen ammattilaisten *Kiertoliike*-tapahtuman Turkuun 6–7.10. *New Performance Turku* -festivaalin yhteyteen yhteistyössä Tanssin talo -yhdistyksen kanssa. Kiertoliike on tanssin kentän valtakunnallinen ammattilaisfoorumi, joka kokoaa tanssin toimijoita yhteen jakamaan, kuulemaan, keskustelemaan ja vaikuttamaan. Vuosittain eri puolilla Suomea kiertävän, paikallisten tanssifestivaalien yhteydessä järjestettävän foorumin teemat koostuvat alan ajankohtaisista kysymyksistä ja sen toteutuksesta vastaa vuorollaan kukin tanssin aluekeskuksista. Vuoden 2017 Kiertoliikettä määrittivät tanssitaiteen väliaikaisissa ja hetkellisissä yhteisöissä toimimisen kysymykset.

Verkosto tapasi vuoden aikana neljä kertaa: Tampereella 17.1., Turussa 30.3., Helsingissä 4.5. ja Hailuodossa 28.–29.8. sekä kuukausittain yhteisissä Skype-kokouksissa.

Aluekeskusverkoston yhteiset päätoimialueet ovat Kiertoliike-tapahtuman lisäksi eri alueilla valmistuneiden teosten kierrättäminen sekä tanssin vapaan kentän tukeminen. Kertomusvuonna verkosto vahvisti omaa näkyvyyttään ja asiantuntijaahtaan valtakunnallisissa, alaa koskevissa kysymyksissä.

Tanssin talo -yhdistys

Tanssin toimijat kokoava **Tanssin talo** -yhdistys on työskennellyt vuodesta 2010 saattaakseen toteen vision tanssille soveltuvan oman tila- ja toimintakompleksin rakentumiseksi Helsinkiin.

Zodiak on ollut aktiivisesti mukana alusta lähtien Tanssin talon hankevaiheissa ja konkretisoimisessa, sekä yhdistyksessä että partnerina sen toiminnallisissa tapahtumissa. Talon uuden rakennusosan rakentaminen Kaapelitehtaalle alkaa kesällä 2018. Kaapelin nykyiseen logistiikkaan liittyvät muutostyöt alkavat jo samoin 2018. Tanssin talo -kompleksi valmistuu syksyllä 2020.

Zodiakin ydintavoitteinä hankkeessa on ollut ja on, että Tanssin talon myötä tanssin tekijät saavat lisää kohtuuhintaisia esitys- ja toimintatiloja ja muita resursseja sekä yleisö kansainvälisen tason tanssikeskittymän. Tällöin tanssin esitystarjonta lisääntyy merkittävästi Kaapelitehtaalla, jossa Zodiak on toiminut jo vuodesta 1989 lähtien. Zodiak tulee toimimaan yhtenä Tanssin talon keskeisenä yhteistyö- ja tuotantokumppanina. Tämä edellyttää Zodiakilta ja Tanssin talolta selkeää työnjakoa, toiminnan keskinäistä koordinoitua sekä toimijoiden profiloitua.

Zodiak keskittyy edelleen ydinosaamiseensa ja nykyvahvuksiinsa vastaten jatkossakin freelance kentän ja nykytanssin tuottamisesta ja esittämisestä sekä piirissä toimivien taiteilijoiden moninaisesta tukemisesta. Zodiak säilyttää itsenäisen ohjelmistopolitiikkansa ja saa Tanssin talosta kumppanin jakamaan kotimaisen nykytanssin resurssipulaa.

Zodiakin ja Tanssin talon yhteistyöprojekteja kertomusvuonna olivat ruotsalaiskoreografien **Stina Nybergin** ja **Tove Sahlinin** sooloteosten vierailuttaminen yhteistuotantona Sivuaskel-festivaalilla helmikuussa, Kaapelitehtaalla järjestetyt tanssin ammattilaisten koulutus- ja verkostoitumisviikonloppu *Kohtaamisia, koulutusta, konkretia!* 25.–26.3. ja *Työpajafestivaali* 7.–11.6. sekä *Kiertoliike*-tapahtuma Turussa 6.–10.10.

Tanssin tiedotuskeskus

Tanssin tiedotuskeskus edistää tanssitaiteen asemaa, toimintaedellytyksiä ja tunnettuutta Suomessa sekä tekee suomalaista tanssitaiteita tunnetuksi ulkomailla.

Zodiak teki toimintavuonna yhteistyötä Tanssin tiedotuskeskuksen kanssa muun muassa *Koko Suomi tanssii* -juhlavuosihankkeen 2017 sekä Hongkong-Suomi-taiteilijavaihtoprojektin puitteissa.

HIAP

Zodiak on yksi **HIAP**:n (Helsinki International Artist Programme) residenssikeskuksen perustajajäsenistä. Toiminnallista yhteistyötä kehitetään ympärivuotisella yhteistyömallilla, jonka rakenteen mukaisesti tulevien vuosien residenssiyhteistyötä tullaan harjoittamaan.

Toimintavuonna 2017 Zodiak ja HIAP tekivät residenssiyhteistyötä Sivuaskel-festivaalin parissa sekä Hongkong-Suomi-taiteilijavaihtoprojektin puitteissa.

#StopHatredNow

#StopHatredNow on koreografi **Sonya Lindforsin** aloitteesta käynnistynyt ja viiden eri toimijan yhdessä järjestämä anti-rasistinen tapahtumaviikko. #StopHatredNow on interkulttuurinen ja antirasistinen tapahtuma-alusta, joka luo uutta diskurssia moninaisuudesta. Usean taideorganisaation yhteistyönä toteuttama tapahtuma rakentaa positiivisessa hengessä keskustelua diversiteetistä, valtarakenteista, toiseudesta, representaatioista ja antirasistisista strategioista sekä yhdistää voimia avarakatseisen yhteiskunnan puolesta. Toiminnan keskiössä ovat yhteisöllisyys, voimaantumisen, yhteistyö ja tiedon sekä resurssien jakaminen.

#StopHatredNow toteutettiin toisen kerran Kansallisteatterin Lavaklubilla 9.–11.5. Vuoden 2017 tapahtuma oli suunnattu taideinstituutioille, yksittäisille taiteilijoille ja kulttuurivaikuttajille. Maksuttomat luennot, keskustelut ja työpajat tarjosivat lisätietoa kyseisistä aihealueista sekä konkreettisia työskentelyvälineitä niin instituution kuin henkilötason toimintaan. Iltaisin ohjelmassa oli myös esityksiä, musiikkia ja klubikokonaisuuksia.

Tapahtuman toteuttivat yhteistyössä UrbanApa, Kulttuurikaikille -palvelu, Kulttuurikeskus Caisa, Interkult, Aalto-yliopiston VICCA / CuMMA, Zodiak, ArtsEqual, Kansallisteatterin Lavaklubi sekä Ruskeat Tytöt.

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun kanssa Zodiak harjoittaa vuosittain yhteistyötä muun muassa kurssi- ja työpajatoiminnan parissa.

Sivuaskel-festivaalilla järjestettiin osana Teatterikorkeakoulun Koreografian maisteriohjelman ja Esittävien taiteiden tutkimuskeskuksen *Matter and Process* -symposiumia kaksi luentoa: **Erin Manning**: *For a Pragmatics of the Useless* ja **Miika Luoto**: *Matter of Translation*.

Zodiak on mukana Teatterikorkeakoulun tutkijakoulutuksen Erasmus+ -ohjelman EU-hankkeessa (*Artistic Doctorates in Europe: Third Cycle Provision in Dance and Performance*) esittävän taiteen ja tanssin alan kotimaisena asiantuntijakumppanina. Kotimaisena pääpartnerina hankkeessa toimii Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun Esittävien taiteiden tutkimuskeskus (Tutke).

Zodiak lahjoittaa vuosittain kurssistipendin Teatterikorkeakoulusta valmistuvalle tanssitaiteen ammattilaiselle. Vuonna 2017 stipendin sai **Katriina Tavi**.

Kehitysrengas

Kehitysrengas on helsinkiläisten pienfestivaalien muodostama kehitysprojekti, jonka tarkoituksena on luoda uusia yhteistyömalleja festivaalien välille sekä synnyttää pitkäkestoisia kumppanuuksia yritysmaailman suuntaan ja siten vahvistaa festivaalien rahoituspohjaa.

Kehitysvaiheessa renkaassa on mukana viisi festivaalia: Baltic Circle – International Theatre Festival / Q-teatteri, Cirko-festivaali / Cirko – Uuden sirkuksen keskus, Doc Point, Runokuu / Nuoren voiman liitto ja Sivuaskel / Zodiak.

Helsingin kaupunki myönsi verkostolle 10 000 euroa kehittämisavustusta vuodelle 2017. Tuen turvin tehtiin ostopalvelusopimus kehittämistyön fasilitoinnista **Henna Peltolan** kanssa Liiketoimintapalvelu Oy:sta. Kehitystyön koordinoinnista ja avustuksen käytön valvonnasta vastaa Cirko.

Verkoston toiminta jakaantuu ns. sisärenkaaseen, jossa pyritään löytämään verkoston sisältä tekijöitä / toimin-

toja, joita yhdistämällä voidaan aikaansaada kustannussäästöjä, sekä ns. ulkorengaaseen, jonka kautta pyritään lisäämään pienfestivaalien kokonaisvolyymiä mahdollisten sponsoreiden ja yrityskumppaneiden suuntaan.

Verkosto kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Lisäksi kukin toimija edisti projektia itsenäisesti sekä erillista-paamisissa Henna Peltolan kanssa.

Helsingin kaupunki myönsi verkostolle jatkorahoitusta kehitystyöhön myös vuodelle 2018.

Muut kotimaiset yhteistyökumppanit

Kertomusvuonna Zodiak teki uraauurtavaa tuotantoyhteistyötä kummankin Helsingin päänäyttämön **Kansallisteatterin** ja **Helsingin kaupunginteatterin** kanssa. Festivaaliyhteistyön merkeissä toteutettiin jälleen yhteistuotannot sekä **Liikkeellä marraskuussa** -festivaalin että **Helsingin juhlatiikkojen** kanssa.

Suomen Teatterit ry:n (STEFI) jäsenenä ja sen tanssitoimijoiden neuvottelukunnassa Zodiak osallistui alan kehittämistyöhön ja edunvalvontaan.

Esitystuotannon sekä yleisötyön puitteissa Zodiakilla oli myös muita kotimaisia ja kansainvälisiä yhteistyökumppaneita.

Kiertoliike 2017 / Kuva: Saara Nurmi

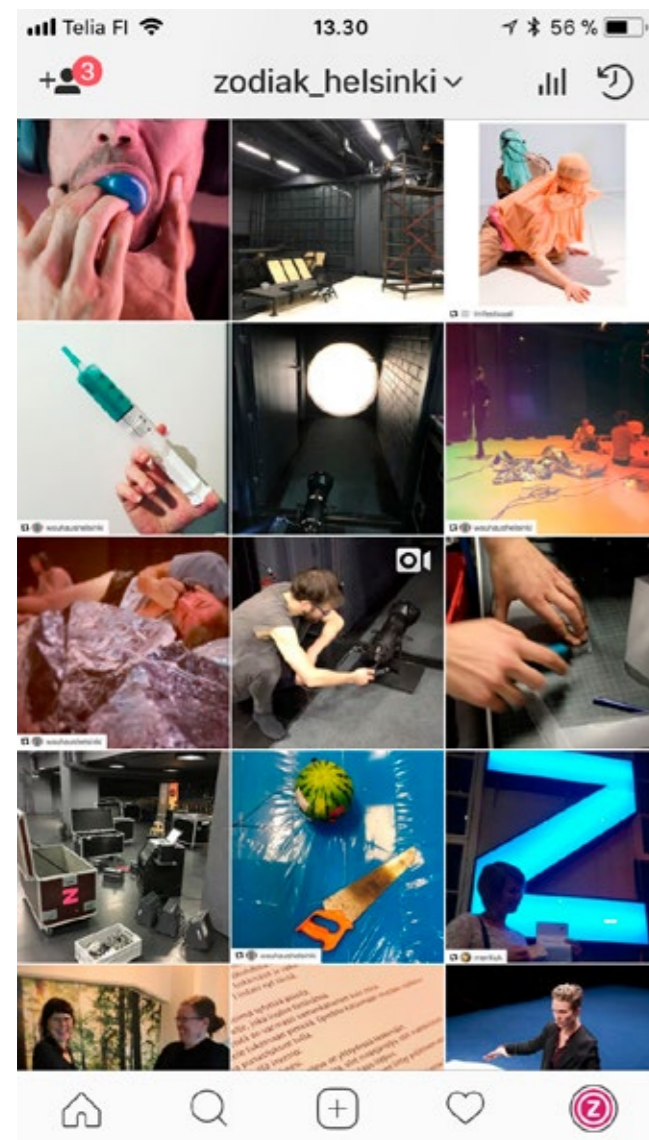
Jyrki Karttunen: Jemina – The Great American Show / Kuva: Marko Mäkinen

6. VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Zodiakin tiedotus- ja markkinointistrategian pääviesti vuonna 2017 oli Zodiak yhteisöllisenä, ennakkoluulottomana ja ajankohtaisena taidetoimijana ja -foorumina sekä alansa edelläkävijänä.

Viestinnän kehitystyötä jatkettiin vuonna 2017. Kehitystyön avuksi etsittiin syksyllä 2016 markkinointi- ja viestintäalan kumppani, **Mainostoimisto SMOY**. SMOY esitteli ensimmäisen ehdotuksen Zodiakin uudistetuksi brändiksi joulukuussa 2016. Työ saatettiin päätökseen keväällä 2017, jolloin viimeisteltiin Zodiakin uusi visuaalinen ilme, palvelulupaus ja mainosviestit.

Visuaalinen ilme lanseerattiin syyskauden 2017 alussa. Tällöin uudistettiin kausiesitteen ja kaikkien painotuotteiden ulkoasu. Lisäksi Zodiakin verkkosivujen, uutiskirjeen ja sähköisten tiedotepohjien ulkoasu muutettiin vastaamaan uutta ilmettä.

6.1. TIEDOTUSKANAVAT

Viestinnän laadukkaana kivijalkana toimi Zodiakin verkkosivusto **www.zodiak.fi**. Korkealaatuiset kotisivut esittelevät Zodiakin koko toiminnan esitysohjelmistosta kursseihin ja yleisötyön erillishankkeisiin. Sivut tarjoavat audiovisuaalisia esittely- ja dokumentaatiomateriaaleja sekä jakavat tietoa ja osaamista.

Vuoden 2017 aikana zodiak.fi-sivustolla oli 70 298 käyntiä (2016: 77 983). Yksilöityjä kävijöitä oli 40 265 (2016: 44 117). Kävijöiden määrä laski noin 7 % ja käyntimäärä 10 % edellisvuodesta. Uusien kävijöiden määrä nousi hieman entisestään. Heitä oli 81 % kaikista kävijöistä, kun vuonna 2016 luku oli hieman alle 80 %. Merkittävää oli myös yhä edelleen lisääntyvä verkkosivujen käyttö matkapuhelimen avulla (43 % käyttäjistä), kun taas käyttö sekä pöytäkoneelta (50 %) että tablettilaitteista (7 %) väheni. Vielä vuonna 2015 kävijöistä 64 % käytti pöytäkonetta, 27 % puhelinta ja 9 % tablettia.

Sähköisen uutiskirjeen tilaajakantaa laajennettiin markkinoinnilla uutiskirjettä muun muassa esitysten yhteydessä ja kurssikävijöille. Vuoden 2017 loppuun mennessä uutiskirjeen tilaajarekisterissä oli noin 3 400 Zodiakin ystävää (2016: 2 800). Uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 24 kertaa.

Zodiakin verkkoviestinnässä panostetaan kotisivuston rinnalla sosiaaliseen mediaan. Päivittäisviestinnän tärkeimmäksi kanavaksi on noussut Zodiakin Facebook-sivu. Sen perustan muodostaa aktiivinen sisältösuunnittelu ja päivittäminen sekä kiinnostava kuva- ja videomateriaali. Zodiakin Facebook-sivulla oli vuoden loppuun mennessä 4 407 aktiivista seuraajaa (2016: 3 964).

Facebook-sivun kuukausittainen kokonaiskattavuus näytöskausilla oli keskimäärin reilu 77 000 henkeä, vaihdellen 54 000 ja 109 000 hengen välillä. Vaihtelut kattavuudessa johtuvat sponsoroitujen julkaisujen aktiivisesta hyödyntämisestä.

Twitter mahdollistaa Facebookia nopeamman ja interaktiivisemmän viestinnän yleisön kanssa. Twitterissä viestittiin aktiivisesti sekä Zodiakin esityksistä että yleisötyön tapahtumista. Zodiakilla oli vuoden 2017 lopussa 1 210 Twitter-seuraajaa (2016: 1 000). Tililtä twiitattiin esityskausien aikana keskimäärin kaksi kertaa päivässä, mutta erityistapahtumien aikaan päivittäisten twiittien määrä oli huomattavasti suurempi.

Zodiakin somekanavat täydentyivät vuoden 2016 aikana Instagram-tilillä. Vuoden 2017 loppuun mennessä Zodiakin tilillä oli 1 104 seuraajaa (2016: 800). Kuvavirta muodostuu Zodiakin arkipäivän tapahtumista, teoskuvista ja minivideoista. Instagram-julkaisut julkaistaan myös pääsääntöisesti twiitteinä Zodiakin Twitter-tilillä.

Zodiak markkinoi toimintaansa verkossa myös Google-hakusanamainonnan (AdWords) kautta.

Zodiakin kaksikielisen (suomi/englanti) kausiohjelmisto-esitteen painos oli kevätkaudella 13 000 kpl ja syyskaudella 12 000 kpl. Esitteen sivumäärä oli keväällä 52 ja syksyllä 44. Ohjelmistoesitteen kaupunkijakelua tehostettiin ja systematisoitiin entisestään. Sivuaskel-festivaalista julkaistiin erillinen kaksikielinen 24-sivuinen esite. Painos oli 4 000 kpl. Molempien esitteiden jakelu keskitettiin pääkaupunkiseudun kulttuurikeskuksiin, oppilaitoksiin, kirjastoihin, ravintoloihin ja kahviloihin.

Lehdistötiedotteita julkaistiin vuonna 2017 yhteensä 17 kappaletta.

Vuoden 2017 aikana Zodiakista tai Zodiakin ohjelmistosta tehtyjä juttuja ja teosarvioita julkaistiin säännöllisesti mediassa, tärkeimpänä Hufvudstadsbladet, Helsingin Sanomat ja alan julkaisut. Laajaa näkyvyyttä saivat erityisesti vuoden aloittanut Cullberg-baletin vierailu Suomen Kansallisteatterissa, Sivuaskel-festivaali, Helsingin Kaupunginteatterin kanssa yhteistuotantona toteutettu *Jemina - The Great American Show* sekä Helsingin Juhlaviikoilla nähty **Sari Palmgrenin** *Aidatut unelmat*.

Zodiakin ohjelmistoesitteet 2017

6.2. MARKKINOINTI

Mainonnan painopisteinä olivat vuonna 2017 sähköinen mainonta ja näkyvä ulkomainonta Helsingissä.

Vuoden aikana tehostettiin entisestään sponsoroitujen julkaisujen käyttöä Facebookissa. Niiden avulla nostettiin esiin sekä esitysohjelmistoa että kursseja. Sponsoroituja julkaisuja myös kohdennettiin entistä selvemmin eri teosten sisältöjen mukaisesti. Parhaimmillaan Zodiakin yksittäiset Facebook-julkaisut tavoittivat sponsoroinnin ansiosta 19 600 henkeä.

Zodiakin digitaaliset ulkomainoskampanjat keskitettiin syksyn ja Zodiakin yleisen näkyvyyden lisäämiseen ja uuden

visuaalisen ilmeen lanseeraamiseen. SMOY toteutti Zodiakille kaksi lyhyttä, uuden ilmeen mukaista videomainosta, joita esitettiin metrojen ja raitiovaunujen digscreenillä elokuussa ja lokakuussa. Samoja mainoksia esitettiin sponsorituna myös Facebookissa ja Instagramissa.

Zodiakin ohjelmisto oli esillä useiden eri verkkosivustojen ja lehtien esityskalentereissa sekä sähköisillä menopalstoilla. Erityisistä markkinointiin toi yhteistyö Tiketin kanssa. Lipunmyyntisopimuksen mukaisesti Zodiakin tapahtumat saivat näkyvyyttä Tiketin uutiskirjeessä, Facebook-sivulla ja Twitter-tilillä.

Printtimainonnassa keskityttiin esitystaiteen julkaisuihin sekä kulttuurilehtiin kuten Teatteri&Tanssi, Finnish Dance in Focus ja Kulttuurihaitari sekä esittävän taiteen festivaalikatalogeihin ja -lehtiin. Lisäksi Zodiak oli ohjelmistokalenterillaan mukana kevään ja syksyn Kulttuurihaitarin kaikissa numeroissa.

Zodiakin suorapostitus koski etupäässä kausiesitteitä, Sivuaskel-esitettä sekä kutsuvieraille suunnattua markkinointia. Kutsuvieraille toimitettiin esitteiden ohessa kausikutsut, esityskohtaiset kutsumuistutukset lähetettiin sähköpostitse. Lisäksi vuoden mittaan toimitettiin yhteistyössä Kaapelitehtaan kanssa Jätkäsaaren alueen uusille asukkaille lipputarjouksia. Vuoden aikana toteutettiin myös esityskohtaisia lipputarjouskampanjoita teosten teemojen mukaan valikoiduille kohderyhmille.

Yleisölle suunnattuja markkinointituotteita olivat Zodiak-kynät, -heijastimet ja -kortit, joita jaettiin erilaisissa tapahtumissa.

6.3. PROMOTOINTI

Zodiakin kantaesitysten tuotantopalveluihin kuului ammattitaitoisen valokuvauksen ja videotaltioinnin tekeminen kustakin teoksesta.

Zodiakin teoskuvia ottivat **Tanja Ahola, Elina Brotherus, Jouni Ihalainen, Simo Karisalo, Sanna Kaesmae, Marko Mäkinen, Kristiina Männikkö, Katri Naukkarinen, Mikko Rasila, Sanni Siira, Johanna Tirronen** ja **Timo Wright**.

Timo Wright vastasi Zodiakin kausikoostevideoista sekä Sivuaskel-festivaalin videoteaserista. Lisäksi Wright teki osasta kantaesitysteoksista teaserit, jotka julkaistiin YouTubeissa ja Zodiakin verkkosivuilla sekä jaettiin sosiaalisessa mediassa ensi-iltojen alla. Osan teasereista tekivät työryhmät itse.

Mikael Kanervan kuvaamat ja editoimat kokopitkät teostallenteet vietiin Zodiakin Vimeo-tilille potentiaalisten asiakkaiden katsottavaksi.

7. TILAT JA TEKNIikka

Zodiakin käytössä Kaapelitehtaalla oleva tilakokonaisuus on muotoutunut vuosien mittaan ja suhteessa toiminnan laajenemiseen. Zodiakilla on Kiinteistö Oy Kaapelitalon kanssa 7 erillistä vuokrasopimusta. Ne käsittävät yhteensä 847 m² esitys-, harjoitus-, toimisto- ja varastotiloja.

Tilat: Zodiak-esitystila B-portaan katutasossa (B1/ 380 m²), 2 harjoitustilaa (B2/ 95 m² ja C4/ 180 m²), 3 toimistohuonetta (B1,5/ yht. 110 m²) ja 3 varastotilaa (B-kellari/ 54 m², C4/16 m² ja V-aula 12 m²) ja 2 autopaikkaa.

Zodiak vuokrasi edellisvuosien tavoin lisäesitystilaksi Kaapelitehtaan Pannuhallia. Pannuhallin vuokraaminen oli välttämätöntä laajan ohjelmiston mahdollistamiseksi ja teosten tilavaatimusten täyttämiseksi. Pannuhallia vuokrattiin kaksi ja puoli kuukautta Sivuaskel-festivaalin lisäksi kolmelle isommalle teokselle kevätnäytäntökaudella.

Zodiakin ohjelmisto levittäytyi oman Kaapelitehtaan Zodiaknäyttämön (11 teosta), Pannuhallin (4 teosta) ja Valssaamon (2 teosta) ohella Suomen Kansallisteatterin isolle näyttämölle (1 teos), Cirkon Maneesiin Suvilahteen (1 teos) ja Stoaan (1 teos) sekä kävelyteoksen muodossa Kaarelan alueen ulko- ja sisätiloihin (1 teos). Kevät- ja syyskauden ohjelmalliset Kick-off-avajaisillat järjestettiin omalla näyttämöllä.

Zodiakissa tapahtuva toiminta ei rajoitu vain Zodiakin omaan ohjelmistoon ja aktiviteettiin, vaan tiloja käytetään tanssitaiteen alalla laajemminkin. Harjoitussaleja käytetään sekä vakiovuoroperiaatteella että tuntikohtaisesti.

Vuonna 2017 Zodiakin harjoitussalit toimivat edelleen vapaamuotoisten kontakti-improvisaatiojamien käytössä. Kontakti-improvisaatiojamien piirissä on vuosittain noin 50 tanssijaa ja opettajaa. **DanceAbility Finland** järjesti Zodiakissa edelleen säännöllisesti esteettömän ja integroidun taidetanssin työpajoja. Työpajoihin osallistui niin liikuntaesteisiä kuin vammattomiakin tanssin harrastajia.

Vuonna 2017 Zodiak jatkoi harjoitussaliensa vuokrausta ulkopuolisten käyttöön sikäli kuin oman toiminnan ohessa löytyi saliaikoja. Freelance-tanssitaiteilijoille ja -ryhmille tarjottiin saliaikaa subventoituun hintaan produktioharjoittelua varten. Hurjaruuth tuotti osan *Ruutia!*-festivaalin esityksistä Zodiakin näyttämölle huhtikuussa.

Vuonna 2017 investoitiin digitaalisen tuotantokameran sekä esitysajon tarkoitettun tietokoneen päivityksiin.

8. HENKILÖKUNTA JA PRODUKTIOKOHTAISET TYÖNTEKIJÄT

Zodiakin palkkakirjanpidossa oli 255 henkilöä: 201 suomalaista ja 54 kansainvälistä taiteilijaa (8 ryhmää ja 7 yksittäistä taiteilijaa). Ostopalveluita suoritettiin lisäksi 39 suomalais-toimijalle 77 kertaa. Zodiakin esitys- ja koulutustoiminta tarjosi kaikkiaan 572 työtilaisuutta (467 vuonna 2016).

Toteutuneita henkilötyövuosia Zodiakilla oli vuonna 2017 kaikkiaan 27 joista tilapäisiä henkilötyövuosia oli 17 ja vakinaisia 10. Henkilötyövuosimäärä kasvoi kahdella edellisvuoteen verrattuna. Toteutuneita VOS-henkilötyövuosia oli 19, kun laskennallinen valtiosuus kertomusvuonna oli 16 henkilötyövuotta. Aluekeskustoiminnan henkilötyövuosia oli 8; 6 tilapäistä ja 2 vakinaista. Aluekeskustoiminnan työllistämisosuus oli 29 % Zodiakin henkilötyövuosista: muuttuvista 33 % ja kiinteistä 22 %.

Zodiakin esitys- ja koulutustoiminta tarjosi 572 produktiokohtaista työtehtävää. Työtilaisuudet jakautuivat seuraavasti: tanssijat/koreografit 158, opetustehtävät 176, videosuunnittelijat/videokuvaajat/valokuvaajat 47, näyttämötekniiset 43, äänisuunnittelijat 34, valosuunnittelijat 26, tuottajat/managerit 18, puvustajat/maskeeraajat 10, kirjoitus/käännös 10, mentorit 9, graafikot 9, IT 5, dramaturgit/käsikirjoittajat 7, lavastajat 6, muusikot/laulajat 4, ohjaajat 2 ja muut 8.

8.1. VAKINAINEN HENKILÖKUNTA

Zodiakin vakinaisessa henkilöstössä on 9 tointa: toiminnanjohtaja, taiteellinen johtaja, tuottaja, tiedottaja, yleisötyövastaava, hanketuottaja, toimisto- ja tuotantoassistentti, tekninen vastaava / valomestari ja äänimestari. Hanketuottajan määrä- ja osa-aikainen toimi muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi kokoaikaiseksi työsuhteeksi 1.4.2017 alkaen.

Zodiakin vakinaisessa henkilökunnassa työskenteli kertomusvuonna 12 henkilöä. Lisäksi maksuliikenteen, palkkakirjanpidon ja kirjanpidon tehtävät suoritettiin palveluostona. Vakinaisia henkilötyövuosia kertyi 10.

Vakinainen henkilökunta:

Piia Ahonen, tiedottaja
Maija Eränen, tuottaja (opintovapaa 1.1.–31.3.2017)
Katja Kirsi, yleisötyövastaava
Harri Kuorelahti, taiteellinen johtaja
Esa Mattila, äänimestari (opintovapaa 14.2.–1.8.2017)
Ina Niemelä, vt. valomestari (15.2.2017 –)
Hannu Nummela, vt. äänimestari (15.2.–30.6.2017)
Raija Ojala, toiminnanjohtaja

Inari Pesonen, vt. hanketuottaja (1.1.–31.3.2017)
Anna Pöllänen, tekninen vastaava / valomestari (äitiysvapaa ja hoitovapaa 3.4.2017–31.7.2018)
Niina Rauhala, toimisto- ja tuotantoassistentti
Elina Ruoho-Kurola, hanketuottaja (vt. tuottaja 1.1.–31.3.2017)

8.2. PRODUKTIOKOHTAISET JA MUUT TYÖSUHTEET

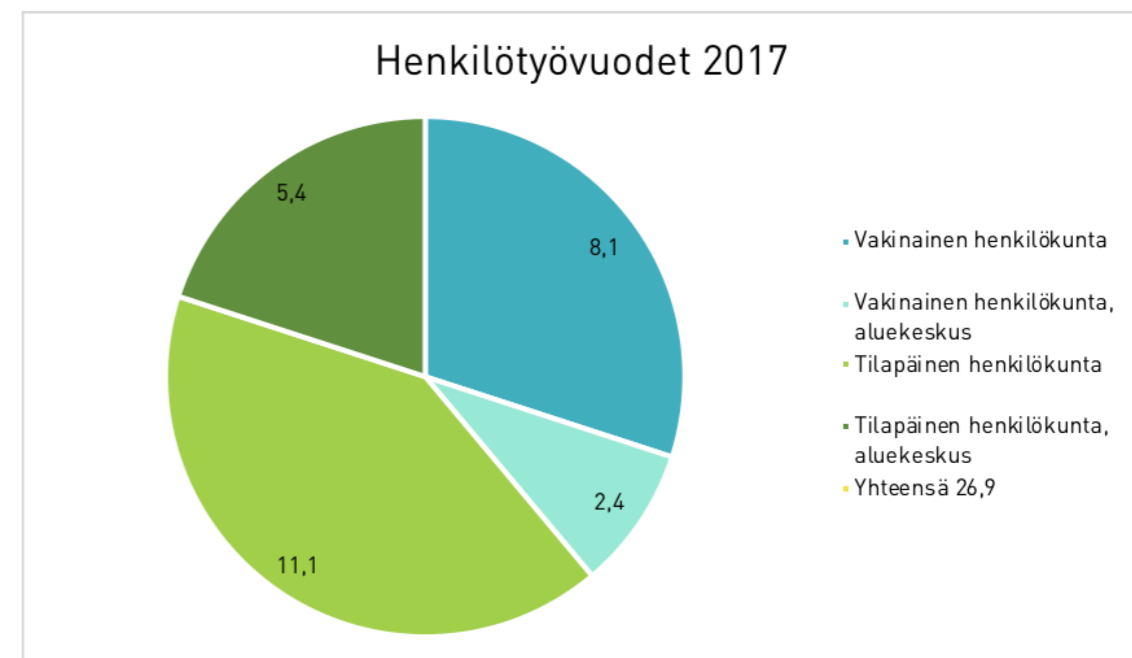
Zodiakin toiminnan piirissä oli 245 produktio- ja tehtäväkohtaisesti palkattua työntekijää, joista 54 kansainvälistä taiteilijaa (8 ryhmää ja 7 yksittäistä taiteilijaa). Ostopalveluita suoritettiin 39 suomalaistoimijalle 77 kertaa. Zodiakin esitys- ja koulutustoiminta tarjosi kaikkiaan 572 työtilaisuutta.

Zodiakin maksuliikenteestä, palkkahallinnosta ja kirjanpidosta vastasi **Marja-Leena Koskelin** / JaMarKos Oy.

Zodiakin tuntipalkkaisena siivoojana toimi **Karima Najih** / Kariman siivouspalvelut ja lipunmyyjinä **Maria Huhta**, **Veera-Maija Murtola**, **Ella Holappa**, **Ella Ruohonen** ja **Satu Nyman**.

Keskuksen graafisesta suunnittelusta vastasi graafikko **Petri Summanen** / aie tmi. Zodiakin teostallenteiden videokuvauksesta ja editoinnista vastasi videotaiteilija **Mikael Kanerva**. Mediataiteilija **Timo Wright** vastasi Zodiakin verkkosivuston ja sosiaalisen median videoteasereiden sekä digitaalisten mainospottien toteutuksesta. Zodiakin sopimusvalokuvaajina toimivat **Katri Naukkarinen**, **Timo Wright**, **Johanna Tirronen** / KuvaUnit ja **Elina Brotherus**.

Zodiakin tietoteknisestä konsultoinnista ja huollosta vastasi **Teemu Lehto** / Eudoxia ja kontaktirekisterijärjestelmän kehittämisestä **Matti Knaapi** / Gruppo Software.

Sivuaskel-festivaalin tekniseen lisähenkilökuntaan kiinnitettiin 12 henkilöä: **Johannes Hallikas**, **Anssi Ruotanen**, **Irene Lehtonen**, **Hannu Nummela**, **Ina Niemelä**, **Jukka Huitila**, **Jussi Matikainen**, **Fabian Nyberg**, **Ilmari Paananen**, **Carita Elko**, **Mateus Manninen** ja **Eero Alava**. Hallikas, Ruotanen, Nummela, Alava, **Aki Päivärinne**, **Markus Heino**, **Juho-Pekka Riste**, **Niko Nordlund**, **Pekka Pitkänen**, **Saana Volanen** sekä **Pekka Kiiliäinen** työskentelivät vuoden mittaan produktiokohtaisesti teknisessä lisähenkilökunnassa.

Kaarelan alueella toteutettavan **Minun nimeni on** -hankkeen tuottajan osa-aikaisessa työsuhteessa 1.1.–30.9.2018 toimi **Terhi Pursiainen**. TALK-hankkeen opetustyössä toimi 5 taiteilijaa läpi vuoden joko Koneen säätöön henkilökohtaisilla taiteilijastipendeillä tai tuntiperusteisesti palkattuina.

8.3. TYÖHARJOITTELIJAT

Vuonna 2017 Zodiak tarjosi useita työharjoittelijatehtäviä yleisötyön ja tuotannon piirissä.

Yleisötyö tarjosi työharjoittelua kuudelle opiskelijalle: **Minna Lund** (Metropolia ammattikorkeakoulu), **Miia Kurronen** (Humanistinen ammattikorkeakoulu), **Pauliina Kyttä** (Savonia ammattikorkeakoulu), **Elisa Lejeune** (Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu), **Annina Vana** (Keskuspuiston ammattiopisto) ja **Ronja Fred** (TET-harjoittelija). Lisäksi **Amina Aboulfaous** ja **Milana Aus** työskentelivät Zodiakissa PLAN Suomen *Yhdessä kesätyöhön* -hankkeen kautta.

Metropolia ammattikorkeakoulun tuottajaopiskelijat **Varpu Nieminen** (15.11.2016–12.2.2017) ja **Tuure Kaikua** (1.2.–12.2.2017) olivat työharjoittelussa Sivuaskel 2017 -festivaalin tuotantotehtävissä, samoin kuin Pohjois-Karjalan ammattiopiston Outokummun yksikön tanssinopiskelija **Niina Forsman** (1.2.–12.2.2017). **Taina Partala** oli työkeilussa viestintätehtävissä 2.5.–16.6.2017.

9. TOIMINTA- JA KÄVIJÄTILASTOT

9.1. ESITYSKERRAT, YLEISÖT JA OSALLISTUJAT

Zodiakin toiminnan vaikutuspiirissä oli yleisötyö ja kiertue-toiminta mukaan lukien vuonna 2017 yhteensä 27 629 katsojaa, kokijaa ja osallistujaa 613 tilaisuudessa. Kokonaislukujen vertailua edellisvuoteen (43 733 / 485) vääristää yhdessä ruotsalaisen Cullberg-baletin kanssa yhteistuotetun **Deborah Hayn** *Figure a Sea* -teoksen Tukholman esityksiperiodi ja kiertue-esitykset Euroopassa sekä Yhdysvalloissa vuonna 2016 (14 esitystä 11 193 katsojalle). Parempi vertailukohta on vuosi 2015, jolloin kokonaiskävijämäärä oli samalla tasolla (27 356).

Zodiakin ohjelmistolla oli Helsingissä sekä koti- ja ulkomaan kiertueilla yhteensä 153 esityskertaa ja näissä katsojia 17 254.

Helsingissä Zodiakin ohjelmisto käsitti 123 esityskertaa 9 967 katsojalle. Esityksiä oli määrällisesti 13 ja katsojia 871 edellisvuotta vähemmän. Keskimääräinen täyttöaste oli 84 % ja katsojaluku 86 esitystä kohden. Maksullisia näytöksiä oli 118 ja myytyjä lippuja 9 629 (- 527 / 5 %); ilmaisesityksiä 5 ja niissä 338 katsojaa.

Zodiakin ohjelmistolla oli kiertue-esityksiä yhteensä 30 esityskertaa ja niissä 7 287 katsojaa.

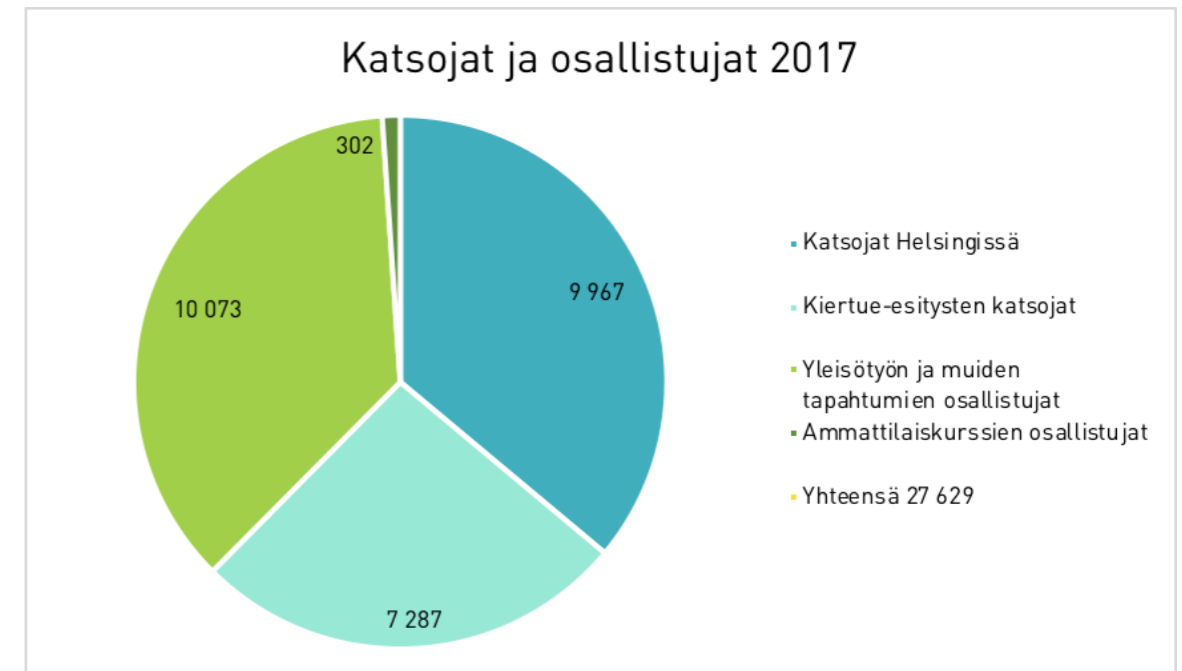
Ulkomailla esityskertoja oli 20 (- 28) ja katsojia 5 727 (- 11 080), keskimäärin 286 katsojaa. Kotimaassa kiertue-esityksiä oli 10 (- 6) ja niissä 1 560 katsojaa (- 1 450). Suomessa kiertuekilpailun kiristyminen sekä vastaanoton mahdollisuuksien vähäisyys ja kehittymättömyys näkyvät vuosittain alenevina esitys- ja katsojamäärinä. Kotimaassa myös vierailuesitysten keskiarvomäärä jää varsin alhaiseksi.

Zodiakin yleisötyö tavoitti eri yhteisöissä ja ympäristöissä 10 073 osallistujaa ja kokijaa 444 tilaisuudessa; keskimäärin 23 osallista per tilaisuus. Yleisötyöohjelman ja -tapahtumien sisältö ja formaatit vaihtelevat vuosittain, joten tilastollinen vuosivertailu ei ole mielekäästä. Yksittäiset kurssi- ja työpajakerrat mukaan luettuna yleisötyön tapaamiskertoja oli yhteensä 940.

Ammattilaiskursseja ja -työpajoja järjestettiin 16 keräten 302 osallistujaa, keskimäärin 19 taiteilijaa kurssia kohden.

Julian Weberin esitys Sivuaskel-festivaalilla / Kuva: Timo Wright

10. TALOUS

Zodiakin toiminta rahoitetaan lakisääteisellä valtionosuudella, Helsingin kaupungin toiminta-avustuksella, aluekeskustoimintaan saatavilla valtion ja kaupungin harkinnanvaraisilla avustuksilla, oman toiminnan tuotolla sekä hanke- ja projektiavustuksilla. Tämä monikanavainen rahoitusmalli myötäilee Zodiakin toiminta-alueita, mutta se on hallinnollisesti haastava ja toiminnallisesti haavoittuva. Tanssin aluekeskusrahoitus muodostaa vuosittain noin kolmanneksen Zodiakin toiminta- ja talousvolyymistä.

10.1. KOKONAISTALouden ERITTELY

Vuoden 2017 toteutuneet kokonaiskulut olivat 1 386 517 euroa. Kulut nousivat 7 % (85 066 €) edellisvuoteen 2016 verrattuna.

Vuoden toteutuneet kokonaistulot olivat 1 393 152 euroa. Tulot kasvoivat 6 % (81 714 €) edellisvuodesta.

Zodiak Presents ry:n vuoden 2017 kirjanpidon tulos oli 6 634,69 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä siirretään edellisten kausien yli-/alijäämättilille.

Kulut

Kokonaiskuluista henkilöstömenot olivat 937 386 euroa (68 %), ostopalvelut 113 030 (8 %), muut toiminta- ja käyttömenot 320 913 (23 %) ja suunnitelmanmukaiset poistot 15 188 (1 %) euroa. Henkilöstömenot kasvoivat 11 % (92 471 €), ostopalvelut laskivat 10 % (12 757 €) ja muut menot kasvoivat 2 % (5 248 €).

Muuttuvat esitystoiminnan kulut olivat 784 590 euroa (57 % kuluista) ja kiinteät kulut 601 793 euroa (43 %). Esitystoiminnan kulut kasvoivat 10 % (74 070 €) ja kiinteät kulut 2 % (10 887 €) vuoden 2016 toteumaan verrattuna.

Esitystoiminnan tilapäiset henkilökuntakulut ostopalvelut mukaan lukien olivat 634 865 ja muut tuotantokulut 149 725 euroa. Henkilökuntakulut kasvoivat 12 % (65 711 €) ja muut tuotantokulut 6 % (8 359 €) edellisvuodesta. Esitystoiminnan henkilöstökulut muodostivat 46 % kokonaismenoista ja muut kulut 11 %.

Kiinteät henkilöstökulut ostopalvelut mukaan lukien olivat 416 493 (30 % kuluista), yhdistystoiminnan muut kulut 170 112 (12 %) ja suunnitelmanmukaiset poistot koneista ja esitysteknisistä laitteista 15 188 euroa. Henkilökuntakulut kasvoivat 4 % (15 542 €) johtuen hanketuottajan työsuhteen kokoajaikastamisesta 1.4.2017 alkaen sekä sosiaalivakuutuskorvausten merkittävästä vähenemisestä edellisvuoteen verrattuna. Muut kiinteät kulut laskivat 2 % edel-

lisvuodesta. Muista kiinteistä kuluista tilojen vuokra- ja ylläpitokulut muodostavat suurimman menoerän ollen 117 363 euroa (8 % kokonaiskuluista).

Tuotot

Zodiakin esitystoiminnan tuotot olivat 571 677 euroa (41 % kokonaistuloista). Esitystoiminnan tuotot kasvoivat 17 % (80 987 €).

Oman toiminnan tuotot olivat 353 016 euroa muodostaen 25 % tulonmuodostuksesta. Ne kasvoivat 15 % (45 503 €).

Esitystoiminnan tuotot, eli pääsylippu- ja kiertuetulot (200 445 €) laskivat 2 %. Lipputuotoissa Helsingissä oli laskua 12 %, kun taas kiertuetulot nousivat 14 % edellisvuodesta. Muut omat tulotilit (152 571 €) kasvoivat peräti 47 % (48 706 €); euromääräisesti eniten kasvua oli kurssi- ja opetustuotoissa (30 989 €) laajan kurssi- ja opetustoiminnan seurauksena.

Vuonna 2017 Zodiakin toimintaan kohdistui erilaisia projektivastuksia ja hanketukia yhteensä 218 661 euroa (16 % kokonaistuloista). Hanketuet kasvoivat 19 % (35 484 €) edellisvuoteen verrattuna. Hanke- ja projektiavustukset jakautuivat seuraavasti (hankkeet ovat monivuotisia ja myös avustukset jaksottuvat usealle vuodelle):

Helsingin kulttuurikeskus / Kaarelan alueen yhteisöhankeeseen 45 000; EU Luova Eurooppa -ohjelma / PARTS vzw. (Belgia) / DNA-ohjelmaan 36 998; OKM / DNA-ohjelmaan 10 000; Helsingin kulttuurikeskus / Sivuaskel-festivaaliin 20 000; OKM / Kulttuuritapahtumat Sivuaskel-festivaaliin 15 000; Koneen Säätiö / TALK – Taidetta ja liikettä kielenopetukseen (2013–2018) 12 091 (lisäksi henkilökohtaisia kuukausistipendejä taiteilijoille); TAIKE / Tanssi meille -hoivakotiresidenssihankkeeseen 27 201; EU Forum-tuki / Aerowaves UK / Aerowaves-ohjelmaan 2 500; OKM / Cullberg-baletti-yhteistyöhön 15 000; Jenny ja Antti Wihurin rahasto / Cullberg-baletti-yhteistyöhön 2 749; EU Erasmus+ / ADIE-hankkeeseen 2 641; Tanssin tiedotuskeskus / Hongkong-taiteilijavaihto-ohjelman matka- ja residenssikuluihin 14 701 sekä eri tahot (mm. Australia Council for the Arts, Tanzquartier Wien, Dance Atelier Reykjavik) matka-avustuksia kansainväliseen kiertuetoimintaan yhteensä 14 780 euroa.

Vuonna 2017 Zodiakin toiminnan kulujäämä oli 814 706 euroa (810 735 € vuonna 2016). Korkotuotot olivat 248,71 ja korkokulut 134,28 euroa.

Zodiakin yleisavustukset olivat 821 226 euroa. Avustukset olivat edellisvuoden tasossa (+ 479 €). Yleisavustusten

yhteinen osuus oli 59 % Zodiakin tulonmuodostuksesta (63 % vuonna 2016).

Vuonna 2017 Zodiakin valtiolta saama teatteri- ja orkesterilain mukainen laskennallinen valtionosuus perustui 16 henkilötyövuoteen ja oli 323 788 euroa (-521 €) ja harkinnanvarainen avustus oli 80 000 euroa (+1 000 €). Taiken avustus tanssin aluekeskustoimintaan säilyi edellisvuosien tasolla ollen 170 000 euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusten suhteellinen osuus oli 41 % Zodiakin tulonmuodostuksesta: VOS 23 %, harkinnanvarainen avustus 6 % ja tanssin aluekeskustuki 12 %.

Helsingin kulttuurikeskuksen toiminta-avustus vuodelle 2017 oli 147 438 ja tuki tanssin aluekeskustoimintaan 100 000 euroa. Molemmat säilyivät edellisvuoden tasolla. Yhteensä Helsingin kaupungin avustukset kattoivat 18 % Zodiakin tulonmuodostuksesta: toiminta-avustus 11 % ja tanssin aluekeskustuki 7 %.

Zodiakin maksukykyisyys on ollut tilikauden aikana hyvä.

10.2. ALUEKESKUSTOIMINNAN TALOUSERITTELY

Zodiakin aluekeskustoiminnan toteutuneet kokonaiskulut kertomusvuonna olivat 427 321 ja -tulot 427 276 euroa. Aluekeskuskulujen ja -tulojen toteutuma oli edellisvuoden tasolla (+0 %). Aluekeskustoiminnan suhteellinen osuus oli 31 % Zodiakin kokonaistalousvolyyymista.

Aluekeskuksen esitystoiminnan muuttuvat kulut olivat yhteensä 275 893 euroa (65% aluekeskustoiminnan kuluista) ja kiinteät kulut 148 312 euroa (35 % aluekeskuskuluista). Esitystoiminnan kulut laskivat 1 % (- 3 882 €) edellisvuoden toteumasta.

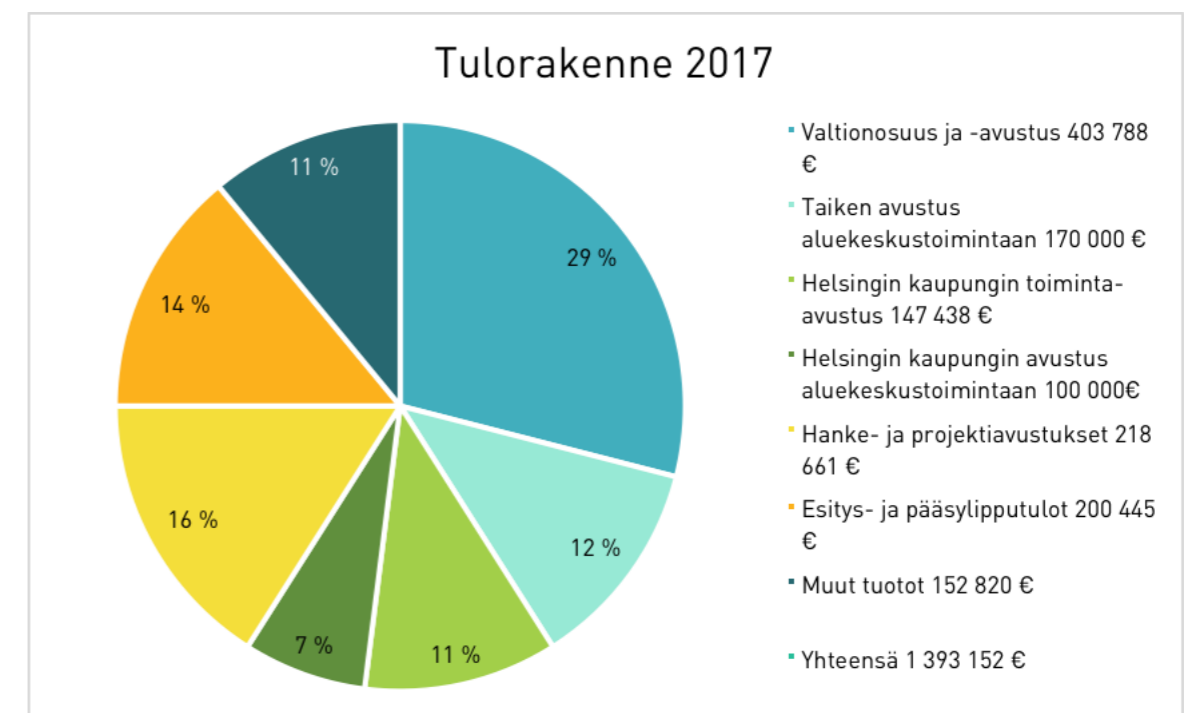
Aluekeskuksen esitystoiminnan henkilöstökulut ostopalveluineen olivat 206 787 (49 %) ja muut tuotantokulut 65 017 euroa (15 %). Vakinaiset henkilöstökulut olivat 92 718 (22 %) ja muut kiinteät kulut 58 709 euroa (14 %).

Aluekeskuksen esitystoiminnan tulot olivat 157 276 euroa (37 % aluekeskustoiminnan kokonaistuloista). Esitystoiminnan tuotot laskivat 1 % (-1 406 €). Aluekeskustoiminnan omat tuotot olivat 122 929 (29 %) ja projektiavustukset 34 347 euroa (8 %).

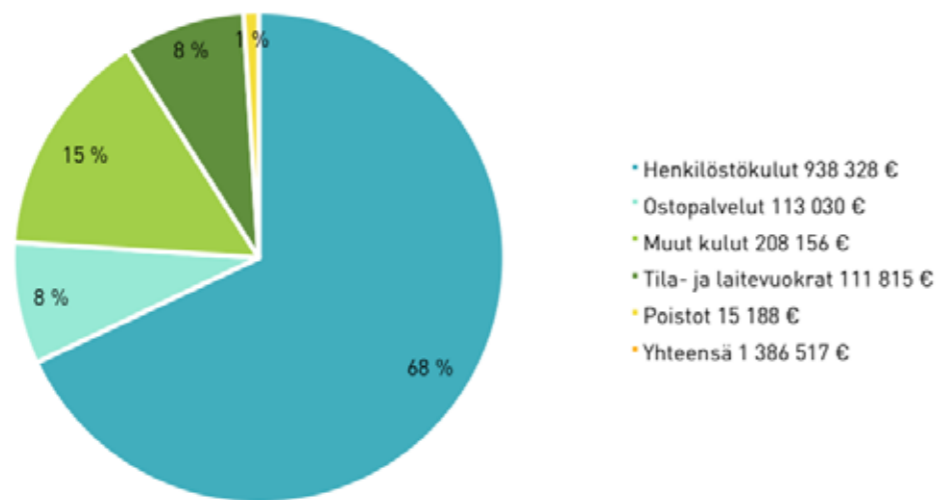
Zodiakin aluekeskustoiminnan yleisavustukset olivat yhteensä 270 000 euroa. Taiken myöntämä tanssin aluekeskusavustus oli 170 000 ja Helsingin kulttuurikeskuksen avustus 100 000 euroa. Molemmat avustusosuudet säilyivät edellisvuoden tasolla.

Valtion aluekeskusavustus kattoi 40 %, esitystoiminnan omat tuotot 37 % ja Helsingin kaupungin aluekeskusavustus 23 % Zodiakin aluekeskustoiminnan tulonmuodostuksesta.

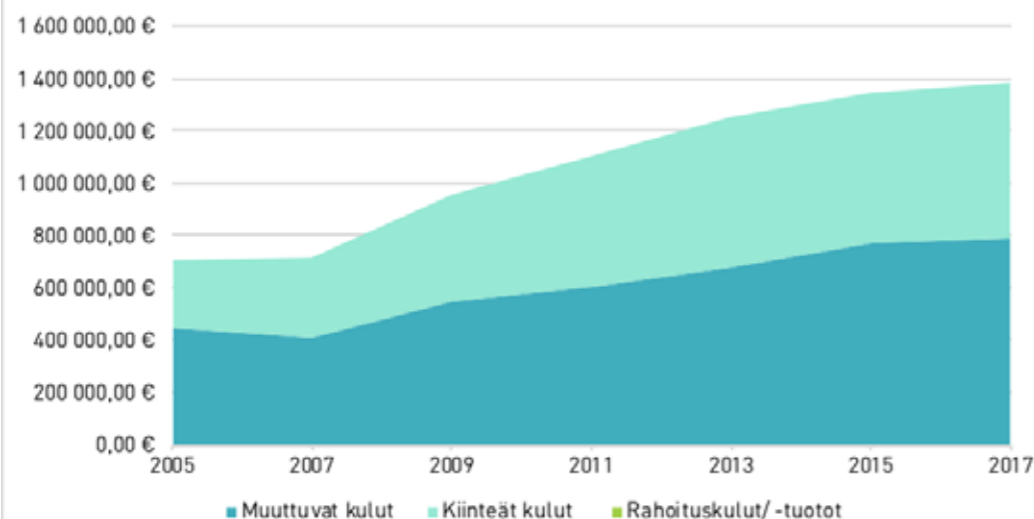
Aluekeskustoiminnan tulos oli 44,69 euroa ylijäämäinen.

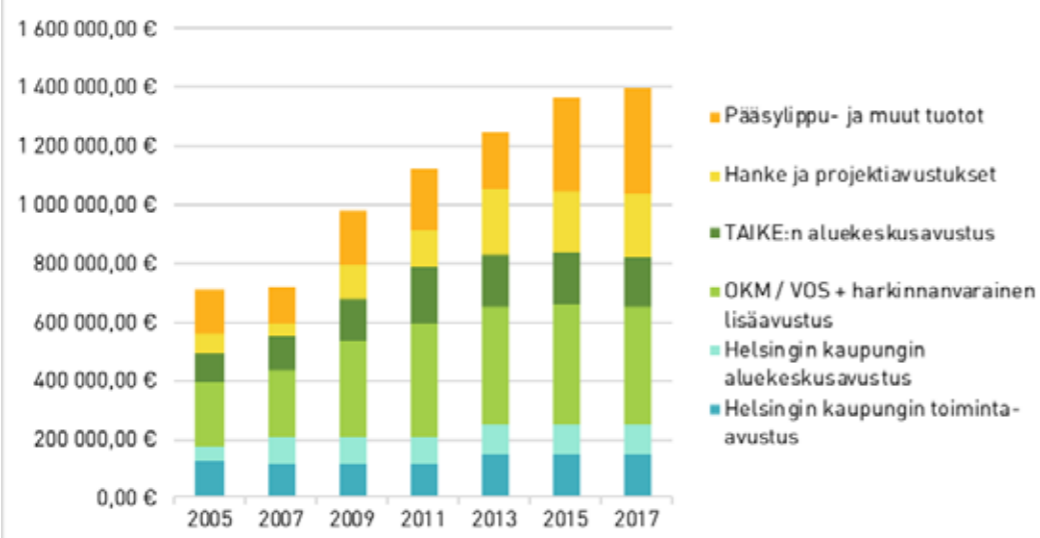
Kulurakenne 2017

Kustannuskehitys 2005-2017

Rahoituskehitys 2005-2017

11. HALLINTO, JÄSENYTYDET JA EDUSTUS

Zodiak Presents on vuonna 1986 rekisteröity aatteellinen kannatusyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää tanssitaiteita, lisätä taidemuodon harrastusta ja tunnettuutta sekä ylläpitää ja tukea tanssin esitystoimintaa ja yleisökasvatusta niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Yhdistys on ylläpitänyt Zodiak – Uuden tanssin keskuksen toimintaa vuodesta 1997 alkaen. Syksystä 2004 Zodiak on toiminut Helsingin tanssin aluekeskuksena, osana valtakunnallista tanssin aluekeskusverkostoa.

11.1. HALLINTO

Zodiak on tasa-arvoinen ja keskustelevalta asiantuntijaorganisaatio. Sillä on toimiva ja tarkoituksenmukainen hallinto. Zodiakin hallituksessa on sekä taiteellista että taloushallinnollista asiantuntemusta.

Zodiakin vuosikokous pidettiin 27.4.2017.

Zodiak Presents ry:n hallituksen 28.4.2016–27.4.2017 muodostivat VTM **Kirsi Munck** (puheenjohtaja), koreografi-tanssija **Jarkko Partanen** (varapuheenjohtaja), koreografi-tanssija **Maija Hirvanen**, VTM **Esa Hämäläinen**, tanssija **Ninu Lindfors**, koreografi-tanssija **Eeva Muilu**, museonjohtaja **Raija-Liisa Seilo**, äänisuunnittelija **Heidi Soidinsalo** ja tuottaja **Johanna Tirronen**.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 27.4.2017 hallitukseen valittiin seuraavat 9 henkilöä: VTM **Kirsi Munck** (puheenjohtaja), koreografi-tanssija **Jarkko Partanen**, VTM **Esa Hämäläinen**, FM **Riitta Heinämaa**, tanssija **Ninu Lindfors**, koreografi-tanssija **Maija Mustonen**, koreografi-tanssija **Pia Lindy**, museonjohtaja **Raija-Liisa Seilo** sekä äänisuunnittelija **Heidi Soidinsalo**. Järjestäytyessään hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Jarkko Partanen.

Hallitus kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa. Sääntömääräisten talous-, hallinto-, henkilöstö- ja ohjelmistoasioiden ohella hallitus käsitteli mm. Zodiakin strategiatyötä, markkinointiviestinnän kehittämissuunnitelmaa ja Tanssin talo -hanketta. Hallituksen ja henkilökunnan jäsenistä koostunut nelijäseninen strategiatyöryhmä työskenteli kevään 2017 aikana intensiivisesti (14 työkokousta). **Riitta Heinämaa** fasilitoi Zodiakin uuden 5-vuotisstrategian 2018–2022 sanoittamista. Strategiatyön tausta-aineistoiksi oli tehty sidosryhmäkyselyjä ja -selvityksiä sekä pidetty työpajoja vuosina 2015–2016.

Hallitus hyväksyi Zodiakin strategian 2018–2022 kokouksessaan 14.9.2017.

Hallitus järjestäytyi keskuudessaan ohjelma- ja sisältötuotantojaokseen, tiedotus- ja markkinointijaokseen sekä hallinto- ja strategiajaokseen. Jaostyöskentelyssä valmisteltiin ko. sektoreita koskevia asiakokonaisuuksia hallitukselle.

Zodiakin ohjelmisto- ja sisältösuunnitteluun osallistuu taiteellisen johtajan lisäksi hallituksen vuosittain nimeämä taiteellinen työryhmä. Vuonna 2017 hallitus nimesi taiteelliseen työryhmään **Harri Kuorelahden** johdolla uudelleen tanssitaiteilija **Pia Lindyn** ja tanssin lehtori **Sanna Myllylahden**. Työryhmä vastasi sekä vuoden 2018 että 2019 ohjelmiston kuratoinnista avoimen haun pohjalta.

Zodiakin tilintarkastajana 2017 jatkoi KHT **Helena Sini-salo** / Taloushallinto Oy ja varatilintarkastajana KHT **Tuire Mannila**.

Zodiak Presents -yhdistyksellä oli vuoden lopussa 34 jäsentä: **Hanna Ahti, Tarja Ervasti, Joona Halonen, Ismo-Pekka Heikinheimo, Maija Hirvanen, Anna Maria Häkkinen, Andrius Katinas, Petri Kekoni, Sanna Kekäläinen, Jenni Koistinen, Ulla Koivisto, Liisa Korpiniitty, Soile Lahdenperä, Ninu Lindfors, Katarina McAlester, Heli Meklin, Kirsi Monni, Eeva Muilu, Anna Mustonen, Maija Mustonen, Vera Nevanlinna, Hanna Pajala-Assefa, Sari Palmgren, Jarkko Partanen, Liisa Pentti, Elina Pirinen, Tuomo Railo, Anu Rajala, Maria Saivosalmi, Jaakko Simola, Virva Talonen, Paula Tuovinen, Aino Voutilainen ja Katariina Vähäkallio**.

11.2. JÄSENYTYDET, EDUSTUS JA EDUNVALVONTA

Zodiakin henkilökunta toimi taidepoliittisessa kehittämis- ja edunvalvontatyössä jäsenyyksien kautta alan yhdistyksissä ja verkostoissa sekä asiantuntijoina seminaareissa ja muissa yhteyksissä.

Zodiak Presents kuuluu perustajajäsenenä Kaapelitehtaan taiteilijavaihto-ohjelmaa hallinnoivaan **HIAP:iin** (Helsinki International Artist Programme) ja Tanssin talo -hanketta ajavaan **Tanssin talo** -yhdistykseen. HIAP:n hallituksessa Zodiakia edusti taiteellinen johtaja **Harri Kuorelahti**. Toiminnanjohtaja **Raija Ojala** toimi Tanssin talo -yhdistyksen hallituksessa edelleen vuosikokoukseen 24.4.2017 saakka. Vuosikokouksessa yhdistyksen hallitukseen valittiin Zodiakin puheenjohtaja **Kirsi Munck**.

Zodiak Presents on myös **Tanssin Tiedotuskeskuksen** ja **Suomen Teatterit (STEFI) ry:n** jäsen. Tanssin Tiedotuskeskuksen hallituksen varsinaisena jäsenenä toimii **Maija Eränen**, varalla **Piia Ahonen**. STEFI:n tanssitoimijoiden neuvottelukunnassa Zodiakia edusti **Raija Ojala**. Kertomusvuonna Zodiak liittyi tanssielokuvan esittämiseen, tuottamiseen, ja muuhun kehittämiseen tähtäävän Loikka Kontakti -yhdistyksen jäseneksi.

Raija Ojala toimi **Kiinteistö Oy Kaapelitalon** hallituksessa edelleen vuokratilastajana. Kaapelitalon toiminnalliseen ryhmään osallistui tiedottaja **Piia Ahonen**.

Kertomusvuonna Zodiakin henkilökuntaa osallistui sekä Esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamista valmistelleisiin taidekentän sidosryhmätilaisuuksiin (14.2. ja 21.11.), kulttuuritapahtumien rahoitusuudistusta koskevaan infotilaisuuteen (16.10.) että Helsingin kulttuuriasiainkeskuksen kaupunginavustusuudistusta koskevaan tilaisuuteen (13.2.).

Liisa Pentti & Veronika Lindberg: *Klaustro - shhh!* / Kuva: Sanna Kaesmae

